N°. 1. 1853.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing buiten de zegelgelden en briefporten.

ZATURDAG 1 JANUARIJ.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

Zijne Majesteit heeft bij onderscheiden besluiten goedgevonden:

1°. aan den gepensionneerden kolonel *L. C. G. Delecourt*, Hoogstdeszelfs adjudant in buitengewone dienst, bij gunstige uitzondering op de daaromtrent bestaande bepalingen, het voortdurend dragen te vergunnen van de uniform van het regement rijdende artillerie, over welk corps hij laatstelijk het bevel heeft gevoerd;

2°. aan den 1sten luitenant der infanterie *W. E. Op ten Noort*, thans tijdelijk op non-activiteit, op het daartoe door hem gedaan verzoek, een eervol ontslag uit de dienst te verleenen, met vergunning om de activiteits-uniform van het corps, waartoe hij laatstelijk heeft behoord, bij voortduring te dragen; en

3°. te benoemen, bij het personeel van de geneeskundige dienst der landmagt, tot officier van gezondheid der 2de klasse (naar ouderdom van rang) den officier van gezondheid der 3de klasse *H. G. F. Peltzer*, van gemeld personeel.

Zijne Majesteit heeft beslist, dat met de maand Mei aanstaande bij het wapen der infanterie alleen de navolgende garnizoensveranderingen zullen plaats hebben, namelijk: het 2de regement naar Vlissingen, Breskens en Neuzen; het 3de regement naar Bergen-op-Zoom, Venlo en Rotterdam, en het 7de regement naar Groningen, Leeuwarden en Zwolle.

Bij besluit van den 29sten December 1852, n°. 68, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

a. te benoemen tot generaal-majoor, den generaal-majoor titulair *J. Penning Nieuwland*, chef van den generalen staf van het leger in Nederlandsch Indie, thans met verlof hier te lande; en

b. den generaal-majoor *J. Penning Nieuwland* voornoemd, op het daartoe door hem gedaan verzoek, eervol uit Hoogstdeszelfs militaire dienst te ontslaan, met toekenning van pensioen.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

Herzien de beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van den 28sten December 1842,

Heeft goedgevonden, na gehouden overleg met den Minister van Koloniën, de navolgende wijzigingen in die beschikking vast te stellen:

Aan § 1 wordt het volgende toegevoegd:

» De doctoren in de regten, die eene plaatsing verlangen als ambtenaar der 1ste klasse, zullen, bij het examen aan de Akademie te Delft tevens bewijzen kunnen geven van bekwaamheid in de landmeetkunde en waterpassing. Van die bekwaamheid zal dan in het diploma melding worden gemaakt."

De tweede paragraaf wordt vervangen door de navolgende:

» Ambtenaren der tweede klasse:

a. Zij die zich op de Koninklijke Akademie te Delft de bekwaamheden willen eigen maken, volgens het tweede gedeelte van art. 1 van het Koninklijk besluit van 6 December 1842, n°. 59, gevorderd van ambtenaren der tweede klasse, zullen daar onderwijs ontvangen in de volgende vakken:

1. de Javaansche taal;
2. de Maleische taal;
3. de land- en volkenkunde van Nederlandsch Indie;
4. het Mohammedaansche regt; de inlandsche wetten;
5. de Nederduitsche taal, stijl en letterkunde;
6. de Fransche, Engelsche en Hoogduitsche taal en letterkunde;
7. stelkunde tot aan de vergelijkingen van de tweede magt;
8. de meetkunde der vlakken en ligchamen;
9. de platte-driehoekmeting;
10. de beginselen der beschrijvende meetkunde;
11. de practische landmeetkunde en waterpassing;
12. de proefondervindelijke natuurkunde;
13. de beginselen der natuurlijke historie;
14. de algemeee scheikunde en de toepassing op landbouw en fabriekwezen;
15. de practische bouwkunde;
16. de beginselen der waterbouwkunde;
17. de algemeene en vaderlandsche geschiedenis;
18. de aardrijkskunde;
19. de maatschappelijke huishoudkunde;
20. het Italiaansch boekhouden;
21. het handteekenen.

b De lessen in deze verschillende vakken zullen verdeeld worden over vier jaren.

c. De examina, in deze verschillende vakken zullen achtereenvolgens door de leeraren der Akademie, volgens de bestaande reglementen, worden afgenomen. Het eindexamen, door eene bijzondere commissie af te nemen, zal voor allen loopen over:

de Javaansche taal,
de Maleische taal,
de land- en volkenkunde van Nederlandsch Indie;
het Mohammedaansche regt en de inlandsche wetten;
de Nederduitsche taal, stijl en letterkunde;
de practische landmeetkunde en waterpassing, en daarenboven, naar verkiezing van den examinandus,
of over de algemeene scheikunde en de toepassing dier wetenschap op landbouw en fabriekwezen, of over de practische bouwkunde en de beginselen der waterbouwkunde.

In het uit te reiken diploma zal de bijzondere aard van het examen worden uitgedrukt."

's Gravenhage, den 29sten December 1852.

THORBECKE.

Met wijziging der aankondiging, voorkomende in de *Staats-couranten* van 13 November en 8 December jl., brengt de Minister van Binnenlandsche Zaken het volgende ter kennis van de belanghebbenden:

1. Tot opleiding en oefening van telegrafisten, voor de dienst der Rijkstelegrafen, wordt in het aanstaande jaar 1853, na vergelijkend onderzoek, een aantal van hoogstens dertig leerlingen toegelaten, om op nader aan te wijzen plaatsen onderrigt te ontvangen.

2. De leerlingen ontvangen eene bezoldiging van een gulden daags, en zullen, na voldoende blijken van geschiktheid gegeven te hebben, kunnen dingen naar de betrekking van telegrafist der derde of tweede klasse, op eene jaarwedde van f 600, en van f 720.

3. De telegrafisten der eerste klasse, die 's jaars 840 gulden genieten, worden gekozen uit de telegrafisten der 2de klasse.

4. Voor het vergelijkend onderzoek, om als leerling te worden toegelaten, moet men zich vóór den 15den Januarij 1853, met naauwkeurige opgaaf van naam, voornamen en woonplaats, schriftelijk aanmelden bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, met overlegging van bewijsstukken, waaruit blijkt dat men is:

a. Nederlander;
b. tusschen 18 en 30 jaren oud;
c. van gezond ligchaamsgestel, en
d. van onberispelijk gedrag.

5. Het vergelijkend onderzoek, waartoe de belanghebbenden nader worden opgeroepen, heeft plaats te 's Gravenhage op den eersten Februarij 1853 en volgende dagen, ten overstaan van eene commissie van drie leden. Heeft dit onderzoek niet den uitslag, dat het vereischte getal kunne worden toegelaten, zoo zal een nader onderzoek in de maand Junij 1853 plaats hebben, waarvoor men zich in Mei zal behooren aan te melden.

6. De mededingenden moeten blijken geven, ervaren te zijn in:

a. het schrijven van leesbaar schrift;
b. de Nederduitsche, Fransche en Hoogduitsche talen;
c. het maken van een opstel in eene dezer drie talen;
d. de beginselen der cijferkunst, met de leer der evenredigheden, die der gewone en tiendeelige breuken, de kennis van de Nederlandsche maten en gewigten en het rekenen zonder fouten;
e. de eerste beginselen van stel- en meetkunst;
f. het regtlijnig teekenen;

7. De mededingenden die blijken geven, behalve de opgenoemde vakken, ook de natuurkunde en de electro-magnetische telegrafie te hebben beoefend, zullen, onmiddellijk na voldoening aan een vergelijkend en practisch onderzoek, als telegrafist kunnen worden aangesteld.

's Gravenhage, den 31sten December 1852.

TWEEDE VERSLAG *der proefnemingen met de inenting als voorbehoedmiddel tegen de Longziekte van het Rundvee.* (*)

Aan Zijne Excellentie den Heere Minister van Binnenlandsche Zaken.

De commissie, door Uwe Excellentie benoemd bij resolutie van den 17den April jl., n°. 173, IXde afdeeling, om de waarde van de inenting der longziekte, als voorbehoedmiddel daartegen, te onderzoeken, heeft de eer Uwe Excellentie een tweede verslag nopens haar onderzoek en de uitkomsten, door haar verkregen, aan te bieden.

Terwijl haar eerste verslag zich alleen bepaalde bij de mededeeling der proefnemingen buiten het terrein der school verrigt, bevat dit tweede

(*) Zie het *eerste* Verslag op bladz. 293 van het Bijblad II. 1852 — 1853.

een overzigt van het onderzoek, hetwelk, ingevolge bepaling van Uwe Excellentie, aan 's Rijks Veeartsenijschool, op daartoe aangekochte runderen, heeft plaats gehad.

Aangenaam is het der commissie, Uwe Excellentie te mogen mededeelen, dat dit onderzoek de bijzondere belangstelling der veebezitters, zoo uit den omtrek als van meer verwijderde plaatsen, tot zich heeft getrokken, en vele zich van nabij met de proefnemingen hebben bekend gemaakt.

Om, op de meest volledige wijze aan de haar opgedragen taak te voldoen, heeft de commissie gemeend dit onderzoek, hetwelk voor het behoud van onzen veestapel de belangrijkste uitkomsten kan opleveren, in dier voege te moeten instellen, dat daaruit, ten eerste, op eene voldingende wijze zou blijken, in hoeverre het voorgestelde middel bij magte is om runderen, die daaraan zijn onderworpen en later aan den besmettenden invloed der longziekte blootgesteld worden, voor deze ziekte te vrijwaren; en ten andere om, met het oog op de behoefte van ons land, daaruit met juistheid te kunnen afleiden, in hoeverre dit middel zonder schade kan aangewend worden bij vee, dat tot een ander gebruik bestemd is en onder andere omstandigheden leeft dan dat, waarop oorspronkelijk de proeven zijn genomen.

Ten einde aan dit dubbel oogmerk te voldoen was het in de eerste plaats noodzakelijk, bij een zeker aantal runderen de inenting te verrigten en deze daarna aan de besmetting der longziekte bloot te stellen; en te gelijker tijd, bij wijze van tegenproef, eenige niet ingeënte runderen onder gelijke omstandigheden en onder denzelfden invloed te plaatsen.

Om in de tweede plaats met eenige zekerheid te bepalen of de inenting zonder nadeel op melkvee kan aangewend worden, scheen het noodig vooral van zoodanig vee gebruik te maken.

Deze wijze van onderzoek is dan ook door de commissie gevolgd, en heeft zij voor hare proefnemingen hoofdzakelijk gebruik gemaakt van kalfdragend vee, hetwelk meer of minder ver in dragttijd was gevorderd. De guiste koeijen en die, welke opgebroken waren, werden, bij het vertoonen van togtigheid, hetzij vóór of na de inenting, bij den bul toegelaten, ten einde daaruit den invloed der inenting op de geslachtsdrift en de daarmede in zoo naauw verband staande melkgeving te beoordeelen.

Om eindelijk eene zuivere uitkomst te verkrijgen is zorg gedragen dat het vee, hetwelk voor de proef zou dienen, voor het grootste gedeelte afkomstig was uit streken, waar de longziekte nimmer, of althans in de laatste jaren niet geheerscht had.

Tot het onderzoek hebben, gelijk mede uit de hierbij gevoegde tabel kan blijken, gediend:

a. 20 runderen (nº. 1—15 en 33—37), aangekocht te Scherpenzeel en Woudenberg, beide welke plaatsen van de longziekte verschoond zijn;

b. 1 rund (nº. 16), vroeger door de longziekte aangetast, doch daarvan hersteld. Dit dier èn aan de inenting èn op nieuw aan den invloed der smetstoffe te onderwerpen, was belangrijk;

c. 1 kalf (nº. 17), gevallen van eene koe, door de longziekte aangetast en daaraan gestorven;

d. 1 oude melkkoe (nº. 18);

e. 5 runderen (nº. 19—23), reeds voor den aankoop van bovengemeld vee door de commissie bij verschillende veehouders ingeënt, en in haar eerste verslag opgegeven;

f. 2 pinken (nº. 24 en 25) ingeënt door den heer van Dommelen, veearts der 1ste klasse te Baarn;

g. 1 koe (nº. 26), waarbij zich eenige dagen na de inenting de longziekte openbaarde. Deze werd aangekocht met het doel om te onderzoeken in hoeverre de ziekte in haar verloop door de inenting werd gewijzigd, en

h. 6 runderen (nº. 27—32), welke — behalve nº. 30, waarvan het bestaan der ziekte niet met volkomen zekerheid kan bepaald worden — in vrij hevige mate door de longziekte waren aangetast.

Van dit vee waren nº. 16 tot en met 26 reeds vòòr den aankoop der onder nº. 1—15 vermelde runderen ingeënt.

Van deze laatste, die gedurende eenige dagen voor de inenting naauwkeurig zijn waargenomen ten einde van hunne volkomene gezondheid verzekerd te zijn, werden op den 2den Augustus nº. 1 en 2, en op den 4den daaraanvolgende de overige ingeënt.

Nº. 33 tot en met 37 werden aan de inenting niet onderworpen.

Tot de inenting werd dezelfde stoffe gebruikt, en werd zij op gelijke wijze verrigt, als door dr. Willems voorgeslagen en in het eerste verslag opgegeven is.

Van de verschijnselen, die zich ten gevolge der inenting hebben vertoond, is dagelijks naauwkeurige aanteekening gehouden. Zij komen op het volgende neder.

Bij nº. 11, 12, 13, 14, 16, 18, 26 was de werking gering en de zwelling onbeduidend. Geene andere toevallen dan die, welke zich bij elk eenvoudig wondje voordoen, werden waargenomen. Wel is waar vertoonde zich bij de vier eerstgenoemde runderen na verloop van 6 dagen, eene geringe uitzweeting, die met korsten opdroogde, doch binnen de veertien dagen was de plaats der inenting volkomen genezen.

Bij nº. 1 en 2 openbaarde zich, op den 4den dag na de inenting, eene ontstekingachtige zwelling rondom de entwondjes, die zelve met een korstje verdroogd exsudaat waren bedekt. Deze zwelling en uitzweeting namen van dag tot dag toe, zoodat de entwondjes op den 13den dag het aanzien hadden van eene korstachtige verzwering, ter grootte van een quart gulden. Bij nº. 1 gingen de wondjes, onder de korsten, tot genezing over, die binnen de 4 weken na de inenting voleindigd was. Bij nº. 2 daarentegen namen zij in omvang toe; hun omtrek was, 3 weken na de inenting, sterk gezwollen en werd langzamerhand zoo pijnlijk en gespannen dat eene week later eene overlangsche diepe insnijding tusschen de entwondjes noodzakelijk werd; hierdoor ontstond eene korstachtige zwerende oppervlakte; het topeinde van den staart werd droog, hard en horenachtig op het aanvoelen; het viel eenige dagen daarna, ten gevolge van droog versterf, af. Aan het afgestorven einde vertoonde zich eene woekerende zwerende oppervlakte, welke door eene droege korst, die van tijd tot tijd afviel, bedekt werd. Deze woekerende oppervlakte kromp evenwel langzamerhand in; zij zette zich van den 20sten September af tot genezing, welke, traag voortgaande, eerst in het midden van October plaats vond.

Nº. 6 vertoonde op den 4den dag na de inenting eene geringe zwelling in den omtrek der entwondjes, met uitzweeting van een spoedig tot korsten opdroogend exsudaat.

Bij nº. 4, 5, 7, 8, 10 vertoonde zich deze zwelling op den 6den dag en bij nº. 3, 15 en 17 op den 7den dag na de inenting. De wondjes braken ongeveer eene week later open en gingen in eene korstachtige verzwering over, even gelijk bij nº. 1 is opgegeven.

Bij nº. 3, 5, 10, 17 was de omtrek der entwondjes in meerdere of mindere mate ontstekingachtig opgezwollen. Bij nº. 3 was zulks meer plaatselijk; bij de overige strekte zich de ontstekingachtige zwelling tot eene handbreedte boven de entwondjes uit, terwijl bij nº. 10 op den 26sten Augustus (22 dagen na de inenting) zich iets hooger eene puistachtige zwelling ter grootte van een klein kippenei vertoonde, welke, zacht en week wordende, op den 6den September doorbrak en een helder doorschijnend eiwitaardig vocht ontlastte; daarna volgde eene korstachtige verzwering, die langzamerhand tot genezing overging.

Indien het mogt blijken dat de stoffe, uit de inentingspuisten voortkomende, een even doeltreffend voorbehoedmiddel tegen de longziekte is, als zulks van het vocht uit de longen gezegd wordt te zijn, dan zou waarschijnlijk eene dergelijke stoffe als waarvan hier sprake is vooral in aanmerking komen.

De genezing der entwondjes vorderde bij al de hier vermelde runderen een geruimen tijd; nimmer had zij plaats zoolang de afscheiding van eene zoodanige eigenaardige hoedanigheid was, dat zij dadelijk tot harde korsten opdroogde; zoodra zich evenwel onder deze korsten een etterachtig vocht vormde, volgde zij spoedig.

Een aanmerkelijk verschil werd overigens in den tijd, waarop de genezing plaats had, opgemerkt, zonder dat daarvoor eene voldoende reden kan opgegeven worden.

Zoo heeft zij bijv. bij nº. 17 op den 12den Augustus of op den 32sten dag na de inenting, plaats gehad,

bij	nº. 6	op 1	September	of 26	dagen	daarna,
»	» 5	» 12	»	» 38	»	»
»	» 15	» 14	»	» 40	»	»
»	» 7 en 8	» 20	»	» 46	»	»
»	» 10	» 27	»	» 53	»	»
»	» 4	» 30	»	» 56	»	» en
»	» 3	» 6	October	» 60	»	»

Bij nº. 7 was de werking in den aanvang hoogst onbeduidend, en werden de entwondjes op den 24sten dag reeds als genezen beschouwd. Twee dagen later evenwel openbaarde zich op de plaats der likteekens eene nieuwe pijnlijke zwelling, welke op den 30sten dag wederom openbrak en in verzwering overging; op den 10den September vertoonde zich eenige neiging tot genezing, die op den 20sten daaraanvolgende plaats had.

Op eene hoogst ongunstige wijze openbaarde zich de uitwerking der inenting bij nº. 9, eene oude melkkoe; reeds op den 8sten dag (12 Augustus) na de kunstbewerking, vertoonde zich eene hevige en uitgebreide zwelling aan het benedeneinde van den staart, welke met eene verhoogde gevoeligheid van het geheele ligchaamsdeel, en met eene sterke pulsatie van den staartslagader gepaard ging; door diepe insnijdingen trachtte men eenige ontspanning te verkrijgen.

Des morgens van den volgenden dag werd in het bovenste entwondje een sereus vocht en in de gedane insnijding een verdroogd, glanzend, lijmachtig exsudaat waargenomen. Op den avond van denzelfden dag ontwikkelde zich eene zachte zwelling aan de regter zijde van den staartwortel, welke langzamerhand in omvang en zamenhang toenam. De entwondjes en de gemaakte insnede werden vervolgens droog en vertoonden geene de minste werking. De huid, aan het benedeneinde van den staart, werd met eene dunne smerige stoffe overdekt, meer en meer koud en gevoelloos, en vertoonde alle kenmerken van in koudvuur te zijn overgegaan.

Reeds dadelijk bij het te voorschijn komen der zwelling, had zich eene verhoogde werking in het vaatstelsel vertoond; 's morgens werden ongeveer 66 en 's avonds 80 polsslagen waargenomen. De pols was daarbij klein en week. In de spijsverteringswerktuigen werden tot dusverre geene van den regel afwijkende verschijnselen opgemerkt. Tot op den 17den Augustus was de zwelling in omvang steeds toegenomen; de wonden hadden een vuil en fletsch aanzien; de ontlaste meststoffen werden vast en droog, en de eetlust verminderde. Van dien tijd af tot op den 21sten Augustus nam het dier merkbaar in krachten af, de slijmvliezen verkregen eene bleeke en vuile kleur; de koe lag veel; eetlust en herkaauwing verminderden aanmerkelijk; de pols werd klein en zwak. Het koudvuur, hetwelk zich in het staarteinde had geopenbaard, strekte zich meer en meer naar boven uit, hetgeen, uit de paarsachtig blaauwe kleur der huid, de koude bij het aanvoelen en het toenemen der smerige stoffe naar boven, duidelijk bleek.

Op den 22sten werd onder de ontlaste meststoffen, welke dun en stinkend werden, bloed aangetroffen; de pols nam af, werd zwak en week; de muilspiegel was droog en met eene smerige korst overdekt. De zwelling en het koudvuur hadden zich op den 26sten tot den staartwortel en de kling uitgestrekt. Twee dagen later zag men de oogen wegvallen; de ontlasting van dunne, bloedige, zeer stinkende meststoffe, waarin losgelaten stukken epithelium waren, had onder hevige persing plaats; het koudvuur strekte zich tot de bilspieren uit; de pols was verminderd tot 54 slagen; en, bij steeds toenemende verzwakking en uitputting, is het dier in den morgen van den 30sten Augustus gestorven.

Het verschil, zoo ten aanzien van de meerdere of mindere vatbaarheid voor de inenting als ten opzigte der hevigheid harer uitwerking — waarvan reeds in het eerste verslag is melding gemaakt, — heeft zich bij de hier opgegeven 18 inentingen op nieuw vertoond. Zoo is bij nº. 16 en 18 volstrekt geene werking waargenomen. Bij nº. 11, 12, 13, 14 was zij zeer gering. Bij nº. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 15 van dien aard dat zij, ofschoon zich duidelijk openbarende, geene verontrustende verschijnselen heeft opgeleverd. Nº. 2, 10, 17 vertoonden, zonder dat de oorzaak daarvan kan bepaald worden, eene meer uitgebreide werking. Bij nº. 2 ging daardoor een gedeelte van den staart verloren, en bij nº. 9 openbaarde zich nog bovendien eene aandoening in verwijderde organen, welke een doodelijken afloop heeft gehad.

Met betrekking tot den tijd, waarop zich na de inenting de eerste plaatselijke verschijnselen geopenbaard hebben, verdient het allezins opmerking dat deze verschijnselen, — welke, blijkens de proefnemingen, in het eerste verslag medegedeeld, tusschen den 14den en 21sten dag zijn waargenomen, — bij deze inentingen aanmerkelijk vroeger zijn te voorschijn gekomen; daar zij zich bij enkele reeds op den 4den, bij verreweg de meeste op den 6den, en slechts bij één op den 8sten dag hebben vertoond.

Aangaande de werkingswijze der inentingsstoffe bij die runderen, welke reeds vroeger door de commissie ingeënt en vervolgens, wegens de hevigheid der verschijnselen, door de inenting veroorzaakt, aangekocht waren, is in haar eerste verslag het een en ander ter loops medegedeeld. Eenige nadere bijzonderheden daarover almede over de ver-

schijnselen, die bij de beide pinken n°. 24 en 25, ingeënt door den heer van Dommelen, zijn waargenomen, mogen hier hare plaats vinden.

Aan deze beide laatstgenoemde dieren was de smetstoffe medegedeeld door het inbrengen van een stukje zieke long onder de huid aan het boveneinde van den staart, zoo als zulks door dr. Donkersloot is aanbevolen. Reeds op den 5den dag na de inenting had zich rondom deze plaats eene belangrijke zwelling vertoond, welke veroorzaakt was door eene aanmerkelijke hoeveelheid plastisch exsudaat, dat zich onder de huid had uitgestort. Deze zwelling strekte zich over den staartwortel, den aars, de kling, het heiligbeen en de zitbeenderen uit, en had op den 21sten Junij — dus 18 dagen na de inenting — een aanzienlijken omvang verkregen. Overigens werden tot op dien tijd geene belangrijke afwijkingen in den algemeenen gezondheidstoestand waargenomen. De mest- en waterloozing evenwel geschiedden met bezwaar en onder persing. Bij n°. 24 openbaarden zich de hier opgenoemde verschijnselen in eene meer hevige mate dan bij n°. 25. De gezwollen deelen werden koud en miskleurig. Ook deelde de uijer in de zwelling. Op den 22sten Junij werd koorts waargenomen, eetlust ontbrak, de herkaauwing had opgehouden, de buik was gespannen en opgezet. Twee dagen later is het dier gestorven.

Bij n°. 25 scheen het gezwel, hetwelk vrij juist was omschreven, ter plaatse waar het door het gezonde weefsel werd omgrensd te zullen worden afgestooten; het openbreken der huid en de ontlasting van een, in den aanvang sereus bloedig, later etterachtig vocht deden zulks vermoeden. Die afstooting had drie weken daarna werkelijk plaats. Te gelijker tijd viel het grootste gedeelte van den staart af, van welk ligchaamsdeel het dier niets meer dan een gedeelte ter lengte van ongeveer 1/4 voet heeft overgehouden.

Bij n°. 23, den 25sten Junij ingeent, was de staart op den 16den Julij hevig gezwollen en strekte zich deze zwelling tot over het kruis rondom den staartwortel en om den aars uit. Even als bij n°. 25, had ook bij dit voorwerp eene afstooting van het, door plastisch exsudaat gevormde, gezwel plaats, waarbij de geheele staart tot aan zijne inplanting is afgevallen. Bij dit voorwerp was de overvloedige vorming van exsudaat rondom de opening van den aars, in zijne kringspier, tusschen zijne vliezen en boven op den endeldarm, diep onder den staartwortel vooral merkwaardig. Ofschoon deze koe volkomen hersteld is, heeft zij echter eene strictuur van de kringspier overgehouden, waardoor de ontsluiting van den aars bemoeijelijkt is en de meststoffen niet anders dan met inspanning en persing kunnen ontlast worden.

N°. 19 en 21 vertoonden in den aanvang eene regelmatige werking, welke zich echter spoedig naar boven uitbreidde en waarbij zich ter zijde van den staartwortel eene aanmerkelijke zwelling vormde. Met het toenemen der hevigheid van werking naar boven, openbaarde zich koud vuur aan het benedeneinde van den staart, die later bij beide tot op ongeveer de helft is afgevallen.

Ook bij n°. 20 was de afloop hoogst ongunstig. Op den 11den dag na de inenting openbaarde zich bij deze koe de ontstekingachtige zwelling op de gewone wijze, doch strekte zich eenige dagen later over den staartwortel uit; tevens werd op de linker bil eene aanmerkelijke zwelling onder de huid waargenomen, die in den aanvang zacht en week op het aanvoelen was, en zich weldra tot aan den staart uitstrekte om zich met de zwelling van dit deel te vereenigen. Deze zwelling werd later hard en vast en nam zoodanig in omvang toe, dat niet alleen de aars en kling daarin deelden, maar ook de staartwortel naar de regter zijde werd gedrukt, hetgeen eenige dagen daarna, wegens hare verdere uitbreiding ook aan de regter zijde, minder in het oog viel. Het gezwel was blaauwachtig paars van kleur en koud op het aanvoelen; diepe insnijdingen schenen geen pijn te veroorzaken. De ontlasting der meststoffe en der urine hadden onder hevige persingen met moeite plaats. Onder bijkomende verschijnselen van koorts, van uitputting en verzwakking, is het dier op den 24sten Julij gestorven.

Van n°. 22 eindelijk was 18 dagen na de inenting de staart langs zijne geheele uitgestrektheid ontstekingachtig opgezwollen. Veertien dagen later had de zwelling zich om den aars en den staartwortel uitgestrekt; tevens werden persingen op de mest- en urine-ontlasting waargenomen. De staart begon aan zijn punt af te sterven, was koud bij het aanvoelen en bij insnijdingen gevoelloos. Weldra openbaarden zich hevige verschijnselen van koorts, waarbij de melkafscheiding geheel verdween, de eetlust en herkaauwing waren verminderd en de buik opgezet en gespannen. Onder voortdurende hevige persingen, die evenwel in geene overeenstemming waren met den omvang der uitwendige zwelling, is ook dit dier op den 9den Augustus gestorven.

Nog valt te vermelden dat de koe n°. 26, afkomstig van de Groot — bij wien sedert langeren tijd de longziekte geheerscht had, — 6 dagen na de inenting door de longziekte werd aangetast, en daaraan op den 13den Julij gestorven is. Op nieuw heeft het zich bevestigd dat de inenting geene de minste wijziging in het verloop dezer ziekte aanbrengt.

Ten aanzien van de ziekelijke veranderingen, welke bij de lijkopeningen werden waargenomen, valt op te merken dat deze bij de verschillende runderen weinig verschil opleverden, en daarin slechts geringe wijzigingen werden aangetroffen. Behalve de uitwendige, somtijds zeer belangrijke, zwelling, welke het gevolg was van eene aanmerkelijke hoeveelheid plastisch exsudaat, dat in den beginne meer vloeibaar en lijmachtig doch later fibreus en vast is en zich in het bindweefsel uitstort, werden dergelijke ontaardingen en ziekelijke veranderingen in de buik- maar vooral in de bekkenholte aangetroffen. In het celweefsel om den endeldarm en tusschen de vliezen van dit deel, werd dezelfde uitstorting van plastische stoffe, even als uitwendig, tot eene aanzienlijke dikte, waargenomen. Bij n°. 20 drong het tot zeer diep in de spiermassa door. Ook werd het in de wanden van den pisweg en de vagina gevonden. Dit, in het bindweefsel uitgestorte en vast geworden exsudaat levert bij de doorsnede immer eene treffende overeenkomst met de plastische stoffe, welke tusschen de longenkwabben, bij de heerschende longziekte, wordt waargenomen en daaraan bij de doorsnijding het zoo eigenaardige marmerachtige aanzien geeft.

Bij n°. 24, 20 en 22 werd eene vrij aanzienlijke hoeveelheid plastisch exsudaat op de weivliezen der buiksingewanden aangetroffen, hetgeen bij n°. 22 tot groote klompen was zamengegroeid. Ook had zich het sereuse van het fibreuse gedeelte afgescheiden.

Bij n°. 24 was de spierrok van de blaas verdund en vaneen geweken, ten gevolge waarvan eene aanzienlijke scheuring in dit deel was ontstaan. Bij n°. 20 had de blaas een buitengewonen omvang verkregen en was door de daarin nog aanwezige urine bijzonder uitgezet.

Bij n°. 9 was het weivlies meer verschoond. Eene aanmerkelijke hoeveelheid plastische stoffe was tusschen de wanden van een groot gedeelte van den dunnen- en endeldarm en bepaaldelijk tusschen het slijmvlies en den spierrok uitgestort. Een gedeelte van het slijmvlies van den endeldarm was daardoor losgeraakt en afgestooten, en werd binnen in de holte van het darmkanaal, afgestorven en los, even als een koker, aangetroffen.

De watervaten werden bij alle dieren aanmerkelijk door uitgestorte plastische stoffe uitgezet bevonden, terwijl bij n°. 24 de nieren zich als een zwarte bloedklomp vertoonden.

Het verdient bijzondere opmerking dat, niettegenstaande de belangrijke ziekelijke veranderingen en verwoestingen, die als gevolg der inenting in het ligchaam werden aangetroffen, de borstholte en de longen steeds volkomen gezond bleken te zijn.

De hevige uitwerking, die zich in sommige gevallen na de inenting openbaart, schijnt een gevolg te zijn van eene intensive inwerking van het, in het organisme opgenomen, besmettende beginsel, hetwelk, behalve eene meer plaatselijke uitwerking, ook eene geheele omzetting der bloedmassa, met neiging tot vorming en afzetting van een plastisch exsudaat in het weefsel der buiksingewanden, ten gevolge heeft.

Behalve dat eene zoodanige uitwerking voortgebragt of begunstigd kan worden door uitwendige omstandigheden, of wel door schadelijke bijmengselen der entstoffe, waarvan echter der commissie geen enkel voorbeeld bekend is, moet zij voor het grootste gedeelte gezocht worden in eene bijzondere individuele voorbeschiktheid, welke het dier voor de inwerking der smetstoffe van de longziekte bezit; in welke voorbeschiktheid ook de oorzaak zal gezocht moeten worden, waarom het eene dier in meer hevige mate door de longziekte wordt aangetast dan het andere.

Bijaldien een ongunstig verloop werd vooruit gezien, zoo zijn daartegen algemeene en plaatselijke geneesmiddelen aangewend.

De plaatselijke behandeling bestond in insnijdingen der pijnlijk gespannen deelen, met verzachtende en verkoelende wasschingen gepaard gaande. Hiertoe maakte men gebruik van een afkooksel van lijnzaad met zoutzure ammonia en azijn, of ook van eenvoudig met water verdunden azijn. In meer ernstige gevallen is eene mixtuur met verdund zwavelzuur aangewend. Waar reeds koudvuur aanwezig was, of wanneer de betrokken deelen daarin dreigden over te gaan, zijn looistofhoudende afkooksels met verdund zoutzuur, brandig houtzuur, alsmede kamfer gebruikt.

De inwendige behandeling, — die alleen dan werd aangewend, indien de werking der inenting eene aanzienlijke uitbreiding scheen te erlangen, en met het meer plaatselijk lijden tevens de algemeene gezondheidstoestand werd aangedaan, — regelde zich naar het tijdperk van het ziekteproces en den toestand van het dier.

In den aanvang werden verkoelende en antiplastische, later antiseptische met bitter versterkende middelen gegeven. Onderscheidene zuren, zoo als verdund zwavelzuur en zeezoutzuur; zoo mede chloorwater en kamfer in een afkooksel van looistofhoudende basten met bittere extracten werden aangewend, doch immer zonder eenig goed gevolg; zoodat men tot de overtuiging moest komen, dat eene zoo hevige werking en zulk een kwaadaardig verloop, als bij n°. 9, 20, 22 en 24 zijn waargenomen, in hun voortgang, tot dusverre, evenmin te bedwingen zijn, als de besmettelijke longziekte kan genezen worden.

Bij die runderen, waarbij de inenting eene regelmatige werking vertoonde en gunstig is verloopen, zijn geene belangrijke afwijkingen in den algemeenen gezondheidstoestand waargenomen.

Indien de plaatselijke werking meer hevig was, zoodat een grooter of kleiner gedeelte van den staart verloren ging, en eene langdurige verzwering met woekerende oppervlakte daarvan het gevolg was, vielen de dieren af, verminderden in melkafscheiding, en bleven eenigen tijd dof en stroef in het haar. Zulks had plaats bij n°. 2, 19, 21, 23 en 25.

N°. 21 werd in het midden van September door een hevigen doorloop aangedaan, welke echter in geen verband met de inenting kon beschouwd worden te staan en waarvan het dier spoedig is hersteld.

In de periodische wederkeering der geslachtsdrift zijn geene van den regel afwijkende veranderingen waargenomen. Het meerendeel der guiste koeijen is na de inenting togtig geworden en gedekt, zoo als n°. 16, 18, 2, 4, 5, 12. De laatstgenoemde was, volgens opgaaf, omstreeks den aankoop, dus vóór de inenting gedekt, doch is ruim eene maand later opgebroken, en is op den 14den December nogmaals herreden. Ook n°. 5, op den 8sten Augustus gedekt, is drie maanden later, waarschijnlijk ten gevolge van abortus, opgebroken en op den 14den November op nieuw gedekt. Bij n°. 6 en 10 is geene togtigheid waargenomen, evenmin als bij n°. 33, 34 en 37, die *niet* waren ingeent. Ook is bij n°. 25 tot nog toe geen verschijnsel van togtigheid bespeurd.

Met betrekking tot het afkalven is opgemerkt dat n°. 10, welke gerekend werd in het midden der maand Augustus te moeten kalven, reeds twee dagen na de inenting, op den avond van den 6den Augustus, een levend stierkalf ter wereld bragt. De nageboorte volgde echter niet op den gewonen tijd, maar eerst na verloop van twee dagen, na toediening van secale cornutum. Eenige dagen daarna werd van tijd tot tijd eene aanmerkelijke hoeveelheid navuil en stinkende bloedige stoffen uit de baarmoeder ontlast, die later door eene overvloedige ontlasting van eene slijmige etterachtige stoffe werd achtervolgd.

In de melkafscheiding werden geene andere afwijkingen waargenomen dan zoodanige, die gereedelijk met een te vroeg afkalven in verband gebragt kunnen worden. Het verdient echter vermelding dat tot heden bij dit rund geene togtigheid is opgemerkt.

Het van deze koe gevallen kalf, dat wel wat teer en klein was, maar overigens vlug en gezond scheen, is op den 12den Augustus eensklaps ernstig ziek geworden. Het lag op de zijde uitgestrekt en was buiten magte om overeind te staan, de ademhaling was beklemd, en zijn geheel uiterlijk toonde groote benaauwdheid, de ledematen waren koud en de pols versneld en klein. Het stierf den volgenden dag. Bij de opening bleken de buiksingewanden gezond te zijn, de longen waren zwartachtig donkerbruin gekleurd, zamengetrokken, niet door lucht uitgezet. Zij waren vast op het aanvoelen, en bij doorsnijding sterk met dik, donkergekleurd bloed opgevuld. Geen het minste spoor van exsudaat werd bespeurd. Het hartezakje was ontstoken en van binnen met eene laag gestolde plastische stoffe bedekt. De verschijnselen, die zoowel bij het afkalven dezer koe als later bij het daarvan gevallen kalf zijn waargenomen, staan waarschijnlijk met de voorafgegane inenting in eenig verband; en ofschoon dit verband duister is, geeft het aanleiding om de toepassing der inenting af te raden bij die dieren, welke op het afkalven staan, maar zulks liever tot na dien tijd uit te stellen.

N°. 14 zou, volgens opgave, tegen het einde der maand November

kalven; ook zulks heeft ongeveer eene week vroeger plaats gehad, zonder dat zich daarbij echter eenige bijzondere verschijnselen hebben voorgedaan.

Overigens zullen meerdere waarnemingen moeten beslissen, in hoeverre de inenting bij dieren, die ver gevorderd in dragttijd zijn, tot eene te vroegtijdige afkalving of wel tot nadeel van het kalf aanleiding kunne geven, daar deze alleen staande waarnemingen tot geene zekere gevolgtrekking mogen leiden.

Deze laatste koe was, uit hoofde der geringe werking bij de eerste inenting, vier weken vóór het afkalven nogmaals ingeënt, doch evenmin met genoegzaam gevolg.

Nadat al de verschijnselen, die ten gevolge der inenting ontstaan waren, bleken afgeloopen te zijn, werd het tot de proef bestemde vee in denzelfden stal vereenigd, en werden onder de ingeënte en niet-ingeënte runderen longzieke dieren geplaatst. Al het in nevensgaande tabel omschreven vee was daar aanwezig, behalve n°. 24, 26, 20, 9 en 22, die reeds vroeger òf aan de longziekte, zoo als n°. 26, òf aan de gevolgen der inenting waren gestorven.

Op den 16den September werden in den stal gebragt:

een zwartbonte pink (n°. 27), afkomstig van Egbert de Groot, te Westbroek, volgens zijne opgave sedert den 12den September door de heerschende longziekte aangetast, waarvan het dier alle bekende verschijnselen vertoonde en waaraan het op den 22sten daaraanvolgende is bezweken, hetgeen uit de lijkopening op de meest overtuigende wijze bleek;

eene zwarte koe (n°. 28), van Jan Timmer, te Westbroek, volgens opgave sedert den 11den September aan dezelfde ziekte lijdende; alhoewel de duidelijkste verschijnselen der longziekte zich bij dit rund vertoonden, is het evenwel hersteld en als zoodanig op den 17den October vertrokken.

Op den 22sten September werd aangebragt eene driejarige koe (n°. 29), afkomstig van Jan Barneveld, te Achttienhoven; sedert 21 September aan de longziekte lijdende, is zij hieraan op den 30sten September gestorven. Zoowel bij het leven als na den dood werden daarvan de zekere verschijnselen waargenomen.

Op den 4den October is aangekocht een stier (n°. 30), van van Dijk, te Westbroek. Bij zijne aankomst was het dier blijkbaar ongesteld; of zulks aan de heerschende longziekte moest toegeschreven worden of niet, was onzeker. Wel werd dit door den eigenaar vermoed, die — woonachtig in eene streek waar de longziekte in hevige mate heerschte — dezen stier dikwijls bij runderen van besmette stallen afkomstig had toegelaten; doch de verschijnselen waren zoo onbepaald, dat eene zinkingachtige aandoening der luchtwegen daarvan even goed de oorzaak konde zijn. Ook herstelde het dier spoedig en werd, nadat het gedurende 10 dagen op den besmetten stal gestaan had, ingeent. Daarop echter volgde geene werking, en is het tot nu toe volkomen gezond gebleven, waardoor het vermoeden, dat deze stier wel door de longziekte is aangetast geweest — doch in dit geval in zeer ligten graad, — eenigen grond verkrijgt.

Ten einde bij voortduring longziek vee op den stal te houden, werden op den 6den en 8sten October twee door de longziekte aangetast runderen aangekocht; het eerste (n°. 31), afkomstig van D. Hazekamp, is op den 11den, het andere (n°. 32), van T. Veenendaal, is op den 24sten October aan de ziekte gestorven en daarna geopend.

Hierbij moet opgemerkt worden dat aan de, in den stal gebragte, longzieke runderen nimmer eene bepaalde vaste standplaats is aangewezen, maar zij dan eens hier, dan wederom elders tusschen de ingeënte en niet-ingeënte runderen geplaatst zijn, zoodat zij met allen meer onmiddelijk in aanraking kwamen. Ook het voêr, dat door de zieke runderen werd overgelaten, hetgeen meermalen met slijm van mondkwijl was verontreinigd, werd later zoo door de ingeënte als niet-ingeënte dieren opgegeten.

De aan de proef onderworpen runderen bleven, nadat daaronder longzieken geplaatst waren, eenige weken van de longziekte verschoond. Dat zulks zou plaats hebben, was vooruit te bepalen, daar, gelijk bekend is, steeds een kortere of langere tijd verloopt tusschen de besmetting en het uitbreken der ziekte.

N°. 37 werd in het laatst van September door eene gastrische koorts aangetast, waarvan het dier echter spoedig is hersteld.

Vermits bij eenige der ingeënte runderen geene, bij andere weinig werking ten gevolge der inenting is waargenomen, zijn deze, zijnde n°. 11, 12, 13, 14, 16, 18, op den 14den October aan eene herinenting onderworpen, welke echter even als de voorgaande zonder gevolg bleef.

Op den 24sten October, dus ongeveer 5½ week na het inbrengen van longzieke runderen, werden bij n°. 34 en 36, beide *niet-ingeënt*, de eerste vermoedelijke verschijnselen der longziekte waargenomen, welke zich bij n°. 34 op eene onmiskenbare wijze ontwikkelde, en spoedig in die mate toenam, dat het dier op den 6den November is gestorven. Bij de lijkopening werd de aan de longziekte eigenaardige ontaarding in een aanmerkelijk ontwikkelden toestand aangetroffen. Bij n°. 36 bleven de algemeene verschijnselen meer onbepaald, en ofschoon de meeste daarvan aanleiding mogten geven om de longziekte te vermoeden, was evenwel de vorm niet zoo duidelijk, dat men het bestaan dezer ziekte buiten allen twijfel mogt stellen, te meer daar het rund eene week daarna hersteld is.

Op den 27sten October openbaarden zich bij n°. 33, mede eene *niet-ingeente* koe, alle verschijnselen der longziekte, waaraan het dier reeds den 3den November is gestorven.

Op den 30sten October werd n°. 35, eveneens eene *niet-ingeënte* koe, door dezelfde ziekte aangedaan en is daaraan op den 16den December bezweken.

Eindelijk op den 3den November openbaarde zich de longziekte bij n°. 37, die ook *niet ingeënt* was, welk dier op den 12den daaraanvolgende eveneens aan deze ziekte is gestorven. Uit de lijkopening bij deze 3 laatste voorwerpen bevestigde zich overigens ten volle de gedurende het leven gemaakte onderkenning.

Binnen de dertien weken derhalve, na het bijbrengen van longzieke koeijen op den stal, waren, van de 5 *niet-ingeënte* koeijen, 4 stuks aan de longziekte gestorven, terwijl de 5de waarschijnlijk de longziekte in een ligten graad heeft gehad, hetgeen evenwel eerst later, bij het slagten der koe, uit de lijkopening zal kunnen blijken.

Al het overige *ingeënte* op den stal aanwezige vee is tot op den huidigen dag (28 December) volmaakt gezond. Bij geen dezer koeijen heeft zich, gedurende een tijd van meer dan drie maanden dat de stal besmet is, het geringste verschijnsel geopenbaard, dat het bestaan der longziekte, zelfs in den geringsten graad, zoude kunnen doen vermoeden, en allen onderscheiden zich door goede gevoedheid, een weelderig aanzien en gladheid van haar, terwijl de melkgeving op dit oogenblik meer overvloedig is dan zulks in de eerste weken is waargenomen.

Dit onderzoek heeft, zoo als Uwer Excellentie uit het boven vermelde kan blijken, eene, voor de ontdekking van het beveiligend vermogen der inenting tegen de longziekte, — voor zooverre althans daaruit tot nu toe te besluiten is, — hoogst gunstige uitkomst gehad.

Te gelijker tijd leverde het eene merkwaardige bijdrage op om het besmettend vermogen dezer ziekte aan hen, die daaraan nog mogten twijfelen, op eene overtuigende wijze te bevestigen.

Het ontstaan der longziekte toch bij die dieren, welke daaraan ook zijn gestorven, zal wel niet aan verkeerd of slecht voedsel, aan vochtige en ongezonde stallen of aan andere hygienische omstandigheden toegeschreven kunnen worden.

De stal is ruim en licht, het voedsel heeft bestaan in best hooi en lijnkoek, en was overigens voor alle dieren gelijk, terwijl eindelijk voor oppassing en behandeling de meeste zorg is gedragen.

De uitkomst van het onderzoek kan zich tot het volgende bepalen:

1°. Ofschoon de inenting der longziekte eene niet in alle deelen onschadelijke kunstbewerking is, en daardoor zelfs groote verzweringen, en zelfs de dood kan voortgebragt worden, blijven evenwel hare verschijnselen, in den regel, zich alleen bepalen bij de plaats, waar zij is aangewend geworden.

2°. Ten einde zooveel mogelijk hare ongunstige gevolgen te voorkomen is het noodig eenige omzigtigheid in acht te nemen, zoo omtrent de keus der stoffe, als ten aanzien van den tijd der aanwending. Het jaargetijde, de weêrsgesteldheid, de meerdere gevoedheid kunnen daarop een belangrijken invloed uitoefenen. De herfst schijnt daartoe om meer dan ééne reden de meest geschikte tijd.

3°. Waar eene meer hevige werking en gevaarlijke verschijnselen, ook in verwijderde organen, worden voortgebragt, zoo kunnen deze, behalve in uitwendige omstandigheden, mede in den individuelen toestand van het dier gelegen zijn, waarom zij niet altijd zullen vermeden kunnen worden.

4°. Bijaldien eene hevige werking plaats heeft, en meer edele deelen aangedaan worden, zoodat ook het geheele organisme daarin deelt, dan zijn hare voortgangen evenmin voor te komen en te stuiten als de heerschende longziekte in den regel te genezen is.

5°. In die gevallen, waar een hevig verloop heeft plaats gehad, hetgeen zelfs met den dood eindigde, zijn nimmer ziekelijke ontaardingen in de borstholte of in de longen, maar tot nog toe immer in de buiksholte aangetroffen.

6°. Noch op den algemeenen gezondheidstoestand, noch op de melkgeving, heeft de inenting, wanneer hare uitwerking zich als eene plaatselijke aandoening voordoet, eenig nadeelig gevolg. Alleen in die gevallen, waar zich, wegens vroegere hevige werking, woekerende verzweringen voordoen, blijven de dieren eenigen tijd kwijnen.

7°. Op het voorkomen der togtigheid heeft zij geen bepaalden invloed uitgeoefend. Naar evenredigheid is deze bij de ingeënte runderen meer dan bij de niet-ingeënte waargenomen. Het blijft echter opmerkelijk dat de togtigheid zich bij n°. 25 tot nog toe niet heeft vertoond, ofschoon de tijd daartoe reeds lang daar was.

8°. Het weder opbreken bij twee runderen (n°. 5 en 12) ten gevolge van vermoedelijke afwerping, kan, zoolang deze beide gevallen op zich zelve staan, niet aan de inenting toegeschreven worden, te minder daar bij die runderen, waar zich eene vrij hevige werking heeft vertoond, zoo als bij n°. 19, 21 en 23, zulks niet is waargenomen.

9°. Ofschoon het niet met volkomen zekerheid te bepalen is of het te vroege afkalven van eene in uring staande koe (n°. 10) en de verschijnselen, die zoowel bij het moederdier als later bij het kalf zijn waargenomen, zoomede het vroegere afkalven van n°. 14, aan de voorafgegane inenting moet toegeschreven worden, geeft zulks echter aanleiding om hare toepassing bij ver gevorderden dragttijd af te raden.

10°. Terwijl het aborteren, bij het voorkomen der longziekte, veelvuldig wordt waargenomen, verdient het opmerking dat zulks bij die dieren, waarbij de gevolgen der inenting zoo hevig waren dat zij zelfs den dood veroorzaakten (zoo als bij n°. 9), nimmer heeft plaats gehad; zoodat, indien de inenting op de dragt invloed mogt uitoefenen, dit waarschijnlijk alleen in het laatste tijdperk zal zijn.

11°. Het vermoeden, — reeds in het eerste verslag geopperd, — dat het ontstaan der longziekte, na de inenting, allen daaraan is toe te schrijven, dat deze ziekte tijdens de inenting aanwezig was, — ofschoon daarvan geen enkel verschijnsel is waargenomen, — verkrijgt door deze proefnemingen meerdere waarschijnlijkheid.

12°. De bewering dat runderen, die eenmaal de longziekte gehad hebben, en daarvan zijn hersteld, nimmer — althans zeldzaam — ten tweeden male door die ziekte worden aangetast, en dat bij zoodanige voorwerpen de inenting zonder gevolg blijft, is door n°. 16, waarbij eene tot twee maal hervatte inenting geene uitwerking heeft gehad, op nieuw bevestigd; en eindelijk:

13°. Terwijl deze proeven een merkwaardig bewijs opleveren dat aan de inenting het, althans tijdelijk, vermogen, om voor de besmetting der longziekte te beveiligen, niet kan ontzegd worden, zoo blijft het onzeker in hoeverre de vatbaarheid voor deze ziekte volkomen of wel voor langeren tijd is verloren gegaan. Uit den aard der zaak moet er langer tijd verloopen, voor en aleer hieromtrent iets stelligs kan medegedeeld worden.

Zoo volledig en naauwkeurig mogelijk heeft de commissie getracht Uwe Excellentie bekend te maken met de uitkomst van het onderzoek, aan haar opgedragen. Zij heeft gemeend aan haar verslag eenige meerdere uitbreiding te moeten geven, om daarin zooveel mogelijk alle bijzonderheden omtrent de inenting en hare gevolgen te kunnen vermelden, ten einde daardoor en door eene getrouwe mededeeling van den gang van haar onderzoek bij onze veebezitters eenigermate den ongunstigen indruk weg te nemen, waartoe eene gewaagde, althans ontijdige, uitspraak van veeartsen uit een naburig Land, waarvan in meerdere nieuwsbladen is gewag gemaakt, aanleiding zou kunnen geven. Ook aarzelt zij geenszins om, op grond harer verkregen ondervinding, de inenting, met inachtneming der noodige voorzorgen, overal aan te bevelen, waar zich de longziekte onder een koppel vee, of in de nabuurschap, heeft vertoond.

Utrecht, 28 December 1852.

P. H. J. Wellenbergh.
I. Jennes.
B. J. C. Rijnders.
F. C. Hekmeijer.
G. Wit.
J. R. E. van Laer.

HEERSCHENDE LONGZIEKTE.

Overzigt der proefnemingen nopens de inenting der longziekte, verrigt aan 's Rijks Veeartsenijschool.

INGEENTE RUNDEREN.

	No.	OMSCHRIJVING van het RUND.	Afkomst.	Ouderdom.	Gedekt.	Gekalfd.	DATUM der inenting.	DATUM van het begin der werking.	Graad der werking.	HERINENTING. Datum.	HERINENTING. Werking.	GENEZEN. Datum.	GENEZEN. Zonder verlies van den staart.	GENEZEN. Met verlies van den staart.	Gestorven ten gevolge der inenting.	Aangetast door de longziekte na de inenting.	*Aanmerkingen.*
Aan 's Rijks Veeartsenijschool ingeënt.	1	Blaar	Woudenberg en Scherpenzeel.	Jaren 4	2 Julij		2 August.	6 August.	Matig			30 Aug.	1				
	2	Zwartbonte bles	id.	5	28 September		9 id.	6 id.	Uitgebreid			15 October		1			Pluim van den staart verloren.
	3	Vaalbonte bles	id.	4	24 Junij		4 id.	11 id.	Matig			6 October	1				
	4	Zwartbonte bles	id.	4	22 Augustus		4 id.	10 id.	Matig			30 Sept.	1				
	5	Zwartbonte bles met snuit	id.	6	18 Aug. 4 Nov.		4 id.	10 id.	Matig			12 Sept.	1				
	6	Roodbonte bles	id.	5		Mei 1852	4 id.	8 id.	Matig			1 Sept.	1				
	7	Zwartbont	id.	8	2 Augustus		4 id.	10 id.	Matig			20 Sept.	1				
	8	Zwartbonte bles	id.	2	9 Julij		4 id.	10 id.	Matig			20 Sept.	1				
	9	Ligte blaar	id.	9			4 id.	12 id.	Doodelijk						1		30 Augustus gestorven.
	10	Zwartbonte kol	id.	5		6 August.	4 id.	10 id.	Uitgebreid			27 Sept.	1				Vermoedelijk eene week te vroeg gekalfd.
	11	Zwartbont hart	id.	5	21 Julij		4 id.	10 id.	Weinig	14 October	Geene	22 Aug.	1				
	12	Witbonte bles	id.	5	1 Julij, 7 Aug. en 14 December	8 Maart	4 id.	10 id.	Weinig	14 October	Geene	22 Aug.	1				
	13	Wit	id.	4	19 April		4 id.	10 id.	Weinig	14 October	Geene	22 Aug.	1				
	14	Vaalbonte bles	id.	4	17 Februarij	14 Novemb.	4 id.	10 id.	Weinig	14 October	Geene	22 Aug.	1				
	15	Zwartbonte bles (stier)	id.	5			4 id.	11 id.	Matig			14 Sept.	1				
	16	Vaal	Utrecht	5	27 Augustus		23 Julij		Geene	14 October	Geene		1				Heeft vroeger de longziekte gehad.
	17	Witbont kalf (stier)	id.	1/3			11 Julij	18 Julij	Uitgebreid			12 Aug.	1				
	18	Zwartbonte	id.	9	30 Augustus		23 Julij		Geene	14 October	Geene		1				
Elders ingeënt.	19	Zwartbonte blaar	D. Schoenmakers, te Achttienhoven	7	3 Julij		14 Junij	25 Junij	Hevig			1 Aug.		1			Een stuk van den staart.
	20	Witbonte	J. Wijnen, id.	6			25 Junij	6 Julij	Doodelijk						1		24 Julij gestorven.
	21	Zwarte blaar	J. van Doorn, te Westbroek	4	15 Julij		29 Junij	10 Julij	Hevig			1 Sept.		1			Een stuk van den staart.
	22	Zwartbonte kol	G. van Harte, te Kamerik	8			2 Julij	20 Julij	Doodelijk						1		9 Augustus gestorven.
	23	Zwartbonte	J. Wijnen, te Achttienhoven	4	5 Mei		25 Junij	16 Julij	Hevig			20 Aug.		1			De geheele staart.
	24	Witbont pint	Stoutenburg, te Soest				8 Junij	8 Junij	Doodelijk						1		28 Junij gestorven.
	25	Zwartbonte blaar pint	id. id.				8 Junij	8 Junij	Hevig			10 Julij		1			Bijna de geheele staart.
	26	Witbonte bles	W. de Groot, te Utrecht	9			25 Junij		Geene							1 Julij	13 Julij gestorven.

LONGZIEKE RUNDEREN.

No.	OMSCHRIJVING van het RUND.	Afkomst.	Ouderdom.	Wanneer door de longziekte aangetast.	Wanneer opgenomen.	Gestorven.	Genezen.	*Aanmerkingen.*
27	Zwartbonte kol	Westbroek	1½	12 Sept.	16 Sept.	22 Sept.		
28	Zwartbonte druipkol	id.	6	11 Sept.	16 Sept.		17 Oct.	
29	Zwarte kol	id.	1½	21 Sept.	20 Sept.	30 Sept.		
30	Zwartbont bles (stier)	id.	2½		4 Oct.	. . . .	. . .	Was *vermoedelijk* longziek. 14 Oct. ingeent.
31	Zwartbont bles	Utrecht	3	2 Oct.	6 Oct.	11 Oct.		
32	Zwartbonte blaar	id.	5	1 Oct.	8 Oct.	24 Oct.		

NIET-INGEENTE RUNDEREN.

No.	OMSCHRIJVING van het RUND.	Afkomst.	Ouderdom.	Tijd wanneer door de longziekte aangetast.	Aantal dagen nadat longziek vee was opgenomen.	Gestorven.	Genezen.	*Aanmerkingen.*
33	Vaal	Woudenberg en Scherpenzeel	7	27 Oct.	41 dagen	3 Nov.		
34	Vaal bles	id.	9	24 Oct.	38 dagen	6 Nov.		
35	Grijs-blaauw-bonte bles	id.	4	30 Oct.	44 dagen	16 Dec.		
36	Witbonte bles, zonder horens	id.	8	. . . .	. . . .	. . . .	. . .	*Vermoedelijk* longziek geweest van 24 — 31 October.
37	Zwartbonte bles, één horen	id.	9	3 Nov.	48 dagen	12 Nov.		

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

Bij den Minister van Finantien is ontvangen eene som van f 27.60, door een onbekende, tot voldoening van onwillekeurig te min betaalde successie-regten, ingezonden.

's Gravenhage, den 31sten December 1852.

De Minister voornoemd,
VAN BOSSE.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Het Fransche regeringsblad berigt in zijn nommer van gisteren, den 30sten December, het volgende: » Ter beantwoording der in omloop gebragte verontrustende geruchten kunnen wij mededeelen, dat de Keizer inderdaad te Compiègne ongesteld geweest en daarom niet op den bepaalden tijd te Parijs teruggekomen is. Deze ongesteldheid is echter reeds geheel verdwenen. Gisteren, Woensdag, heeft de Keizer in den ministerraad voorgezeten en des avonds eene voorstelling in de opera bijgewoond."

Hiermede is eene der oorzaken van de gedrukte stemming der Parijsche Beurs weggenomen. Omtrent de erkenning van het Fransche Keizerrijk door de drie Noordsche mogendheden is nog niets met zekerheid bekend. De *Moniteur* berigt alleen de aanstaande erkenning van de zijde van Zweden, en de voorgenomen inkrimping van het Oostenrijksche leger, en neemt vervolgens het artikel over van de *Oesterreichische Correspondenz* (zie ons nommer van den 29sten December), waarin het bezoek van den Oostenrijkschen Keizer te Berlijn voorgesteld wordt als een vreedzaam vriendschapsbetoon der beide Duitsche mogendheden.

— Het gerucht dat het gouvernement de speelhuizen en de loterij herstellen wilde, is, volgens eene mededeeling in den *Moniteur*, volstrekt ongegrond.

Naar verzekerd wordt, moet ook van de zijde der hooge geestelijkheid tegen zoodanigen maatregel, als schadelijk voor de zedelijkheid zoowel als voor den welstand des volks, gewaarschuwd zijn.

— Het stadhuis van Parijs, het hoofdkwartier in 1848 van de gewapende opstandelingen en later van eene divisie van het leger van Parijs, is thans geheel aan zijne vreedzame bestemming hergeven; de laatste stukken geschut zijn van daar naar elders overgebragt.

— In de nieuwsberigten van den *Moniteur* leest men het volgende: » Uit Frankfort wordt geschreven, dat men in Duitschland weder veel werk maakt van het aanleeren der Fransche taal, en dat de Fransche scholen, die na 1848 hare meeste leerlingen verloren hadden, thans druk bezocht worden."

BELGIE.

De Belgische Senaat heeft in zijne zitting van den 29sten dezer, na eene beraadslaging met gesloten deuren van ruim een uur, de met Frankrijk den 9den December jl. gesloten voorloopige overeenkomst met bijna algemeene stemmen aangenomen. Zonder discussie zijn de wetsontwerpen goedgekeurd, waarbij de sterkte des legers en der ligting voor het volgende jaar bepaald en aan het departement van oorlog de noodige gelden voor de eerste maanden van het volgende dienstjaar bewilligd worden. Hierbij is van regeringswege toegezegd dat eene voordragt tot definitive regeling van het krijgswezen spoedig en nog vóór de behandeling van het budget van oorlog zou worden ingediend.

— Aan een dezer dagen door den gouverneur der provincie Luik gegeven gastmaal heeft de nieuwe bisschop van Luik, de heer de Montpellier, eene aanspraak gehouden die door de Belgische bladen van de onderscheiden partijen als merkwaardig wordt medegedeeld. Herinnerende dat de vorst-bisschop van Luik vroeger wereldlijk en geestelijk gezag in zijne hand vereenigde, zeide hij zich te verheugen dat thans het burgerlijk en het geestelijk gebied beter afgepaald waren, daar eene scheiding, gelijk nu bestond, en die geenszins onderlingen strijd medebragt, voor de eer en de belangen der godsdienst verre de voorkeur verdiende.

ITALIE.

Onder de nieuwstijdingen van het officiele dagblad van Savoye leest men het volgende berigt uit Turyn van den 24sten December: » De reactionaire bladen zingen zegeliederen wegens de groote overwinning die door hunne partij behaald is in de verwerping van de wets-voordragt op de burgerlijke huwelijksvoltrekking. Doch de zegepraal zal niet lang duren. In den aanvang van de volgende zitting der wetgevende kamers zal door het ministerie een ander wets-ontwerp betreffende deze aangelegenheid ingediend worden, gegrond op het beginsel der volledige afscheiding van Staat en Kerk en overeenstemmende met het stelsel der Fransche wetgeving."

TURKIJE.

Volgens berigten uit Konstantinopel van den 15den December jl., die door het Parijsche *Journal des Débats* worden medegedeeld, scheen de Porte eindelijk te willen overgaan tot uitvoering der beschikkingen omtrent de gewijde oorden in Palestina, welke door den Franschen gezant ten behoeve der Latijnsche Christenen bedongen zijn. Mogt de Porte daartoe overgaan, dan zou de Grieksche patriarch van Jeruzalem, op eenen wenk van de zijde van Rusland, die stad verlaten, ten einde daardoor openlijk tegen verkorting van de regten der Grieksche Christenen te protesteren. Het was nog onzeker of de Bank van Konstantinopel in werking zoude kunnen blijven, en de handel verkeerde door gebrek aan een algemeen gangbaar ruilmiddel in groote verlegenheid.

In het officiele blad der Turksche regering, het *Journal de Constantinople*, leest men het volgende: » De tegenwoordige staat der finantien van Turkije legt aan de ministers eene zware taak op, en dat zij al het gewigt derzelve begrijpen, blijkt uit de zorg die zij daaraan wijden. Dat is het onderwerp waarover in hunne veelvuldige vergaderingen wordt gehandeld. In afwachting dat hunne beraadslagingen tot een of anderen grooten maatregel ter grondige genezing der kwaal zullen geleid hebben, verwaarloozen zij het hulpmiddel van besparingen niet. Zoo is laatstelijk bepaald dat de jaarwedden van alle ambten, naar gelang zij openvallen, aanmerkelijk zullen worden verminderd; men mag hiervan eene jaarlijksche bezuiniging van dertig tot veertig millioen piasters verwachten."

Het evengenoemde blad betoogt in een uitvoerig artikel het regt van Turkije op het grondgebied van Montenegro, en acht het ongeloofelijk dat de pogingen der Montenegrijnen, om zich aan hun regtmatigen opperheer te onttrekken, bij Rusland of Oostenrijk bijval zouden kunnen vinden.

SPANJE.

Het Spaansche regeringsblad van den 24sten December geeft een berigt van de audientie waarin de Koningin den vorigen dag de nieuwe geloofsbrieven van den gezant van den Franschen Keizer heeft ontvangen. De gezant zeide daarbij: » De regeringsvorm dien Frankrijk in zijne onafhankelijkheid aangenomen heeft, kan niet anders dan het in nog naauwer vriendschapsbetrekking brengen met Spanje, hetwelk aan de monarchie eene zoo innige en zoo ridderlijke liefde toedraagt."

De Koningin antwoordde dat zij met levendig genoegen den vertegenwoordiger van den Keizer der Franschen ontving, en vervolgde: » Frankrijks besluit om in zijne onafhankelijkheid het Keizerschap te herstellen, eerbiedigende, beschouw ik gaarne den Keizer als den geschiktsten persoon tot handhaving en verhooging der tusschen Frankrijk en Spanje bestaande vriendschap."

De generaal Narvaez werd laatstelijk, gelijk men weet, toen hij zich aan het hoofd der constitutionele oppositie geplaatst had, door het vorige ministerie, onder voorwendsel eener staatszending, uit het land verwijderd. Hij schijnt bij het tegenwoordige bewind aanzoek gedaan te hebben om van die zending te worden ontheven, maar vruchteloos. Een der Madridsche oppositiebladen is door vervolgingen van wege de overheid belet geworden verder als politiek blad te verschijnen.

Terwijl het nieuwe bewind het burgerlijk bestuur der provincien overdraagt aan mannen op wier ijver bij de aanstaande verkiezingen het staat kan maken, blijft men aan de zijde der oppositie werkzaam ten einde de verkiezingen in constitutionelen geest te leiden.

ENGELAND.

Met den aanvang van het nieuwe jaar komt het contract in werking hetwelk laatstelijk tusschen de Britsche admiraliteit en de *Peninsular and Oriental Steam Navigation Company* voor het bespoedigd verkeer van Engeland met Indie, Oostelijk Azie en Australie gesloten is. De magtige maatschappij zal hare stoombootdiensten uitbreiden en tevens bespoedigen, maar ook inderdaad het monopolie in handen hebben van het verkeer

over Suez met Indie en China. Volgens de door haar uitgevaardigde bekendmakingen, zal, te beginnen met den 20sten Januarij, op den 4den en den 20sten van elke maand eene brievenmaal naar Indie en China vertrekken; de reis van Southampton tot Batavia zal zes en veertig dagen vorderen; het vrachtgeld voor personen en goederen is aanmerkelijk verlaagd en bedraagt voor een persoon tot Batavia honderd twintig pond sterling.

NOORD-AMERIKA.

Onder de bij het congres der Unie thans ter tafel gebragte stukken is ook een overzigt van de uitkomsten der laatstelijk gehouden volkstelling, die tevens dienstbaar gemaakt is tot het inwinnen van allerlei opgaven betreffende den volkshuishoudelijken en maatschappelijken staat des lands. Volgens dat stuk is de bevolking der Vereenigde Staten in de laatste vijftig jaren met 337 per cent vermeerderd, terwijl zij thans met nagenoeg drie per cent jaarlijks toeneemt. Men zou dwalen, zoo men deze toeneming grootendeels aan de landverhuizing toeschreef: de ingezetenen die bij de volkstelling opgegeven hebben in Europa geboren te zijn, maken minder dan een tiende gedeelte der geheele bevolking uit. Er schijnt echter grond te zijn om te vermoeden dat sommigen hunne ware geboorteplaats hebben verzwegen.

Volgens de staten der volkstelling hebben in het met Junij 1850 geëindigde jaar slechts 134,972 personen uit de algemeene armenfondsen onderstand genoten, terwijl het aantal personen die op den 1sten Junij van dat jaar in den algemeenen onderstand deelden, slechts 50,353 bedroeg. Dit laatste aantal bestond voor nagenoeg drie vierden (36,916) uit inboorlingen. De gezamenlijke kosten van het onderhoud der armen gedurende het gezegde jaar worden opgegeven slechts 2,954,806 dollars bedragen te hebben. Hieronder zijn echter de kosten der verpleging in zieken- en gasthuizen, de uitdeelingen van commissien ten behoeve van aankomende landverhuizers enz. niet begrepen.

Volgens de bij de volkstelling verkregen opgaven, werd de waarde van alle roerende en onroerende bezittingen in de Vereenigde Staten en de tot het grondgebied derzelve behoorende gewesten, geschat op 7,135,780,725 dollars.

BEURS-BERIGTEN.

Parijs 29 December: 3 pcts. renten fr. 81.00; idem 5 pcts. fr. 105.05.
Londen 29 December: 3 pcts. consols. $100^1/_2$. Nederl. werkelijke schuld $2^1/_2$ pcts. —; idem 4 pcts. 99.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, den 31sten December 1852.

Heden worden van Regeringswege ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken verzonden ... der circulaire in de *Staats-courant* van 29 Junij 1852, verzonden:

1°. ... opgaven nopens de granen, het meel enz. over de jaren 1849, 1850 en 1851, voorkomende in het Parlementsverslag n°. 28 der zitting van 1852, alsmede in het Parlementsverslag n°. 362 der zitting van 1851;

2°. opgaven betrekkelijk handel en scheepvaart van Groot-Brittannie over de maand en de tien maanden, eindigende met den 5den November 1852, alsmede der hoeveelheden van verschillende met tolregten belaste artikelen, gedurende de negen maanden, eindigende den 10den October 1850, 1851 en 1852; en

3°. opgave omtrent den handel van het Vereenigd Koningrijk van Groot-Britannie en Ierland met Frankrijk, over elk jaar, van en met 1848 tot 1851 ingesloten (ten vervolge op het Parlementsverslag n°. 609 der zitting van 1848).

Rhijnhoogte te Keulen den 29sten December 12 voet 10 duim (12 voet 4 duim Rhijnl.)

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden de twee navolgende, onder dagteekening van den 2den dezer, door het Deensche Ministerie van Marine uitgevaardigde bekendmakingen:

1°. Op het laatst der vorige maand is op de Zuidpunt van het eiland *Sylt*, *Hörnumodde* genoemd, eene Baak geplaatst op 54°, 45′ N. Br. en 8° 17′ lengte Oost van Greenwich.

Deze Baak heeft een cirkelvormig scherm met het front, gekeerd naar het W. Z. W., is 101 voeten boven de oppervlakte der zee verheven, en dient tot verkenning der effene duinstreek van *rothe Kliff* naar *Hörnumodde* zoowel als tot waarschuwing voor de van *Hörnumodde* in Z. W. rigting zich uitstrekkende gevaarlijke ondiepten.

Aan den voet dezer Baak, zal, voor strandingen, eene houten schuilplaats ingerigt worden, met slaapbanken en van brood en water voorziene bergplaatsen.

2°. Op *List*, de Noordzijde van het eiland *Sylt*, op 55° 3′ N. Br. en 8° 26′ lengte Oost van Greenwich, zijn tot aanwijzing bij het binnenvaren in *Listerdyb*, twee houten Bakens geplaatst; de Westelijkste op *Ostindiefarerhuk*, 64 voeten hoog, is voorzien van een Bolvormig topmerk; de Oostelijkste, 4250 ellen verder op, op *Albuodde* geplaatst, eene hoogte van 99 voet boven gewoon laag water hebbende, heeft een vierhoek aan den top.

Op elk dezer twee Baken zal een Lantarenvuur met Sideraal-toestel branden, welks Licht van twee tot drie mijlen zigtbaar wezen zal.

Het Licht op gezegde Baken, even als de overige Kustvuren des Rijks, zal branden van een half-uur na Zonsondergang tot aan den opgang der Zon.

Het tijdstip van eerste ontsteking zal nader aangekondigd worden.

De beide Bakenvuren, het eene achter het andere, ongeveer O.Z.O. $^1/_4$ Z. op het Kompas brengende, zal het Schip het diepste der baar vóór den hoofdingang naar de *Lister*-reede bezeilen, alwaar eene diepte is van 15 voet bij gewoon laag water.

Wanneer binnen de baar de diepte tot 6 à 7 vadem toeneemt, behoeft men, om vrij te loopen van het Soltsand, die vuren niet langer in elkander te houden, maar zal men, meer Oostelijk, volgens de Kaart, langs het Vaarwater kunnen binnensturen.

Deze Bakenvuren van het Noorden opzoekende, zal men ze het best in het gezigt krijgen.

De beide andere Westelijke Baken op *List*, zoowel als de beide Baken voor Romö, zijn afgebroken.

's Gravenhage, den 17den December 1852.

Voor den Minister van Marine,
De Secretaris-Generaal,
MULLER.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat, volgens eene, door het bestuur van *the Northern Lighthouses* te *Edimburg* op den 25sten November jl. uitgevaardigde bekendmaking, een vuurtoren is gebouwd op *Arnish-Point*, gelegen aan den ingang der haven van *Stornoway*, op het eiland *Lewis*, in het graafschap *Ross*, welks licht zal ontstoken worden op *Zaturdag avond* den 1*sten Januarij* 1853, en vervolgens alle nachten zal branden, van het vallen van den nacht tot aan den dageraad. Deze vuurtoren is gelegen op 58° 11′ 28″ NBR. en 6° 22′ 10″ lengte west van *Greenwich* op 3 Engelsche mijlen afstand in het N. W. van *Chicken-Head*, gerekend op het miswijzend kompas.

Het licht van *Stornorway* zal voor de zeevarenden kenbaar zijn, als een *draailicht*, vertoonende een *helder wit licht* éénmaal in iedere halve minuut. Het is 56 Engelsche voeten verheven boven de oppervlakte der zee, gerekend met hoog water bij gewoon springgetij, en kan gezien worden op een afstand van 10 Engelsche mijlen, en minder, naar de gesteldheid des dampkrings. In gunstige omstandigheden, zal op een korteren afstand het licht, tusschen de tijdvakken der grootste schitteringen, niet geheel verduisteren. Het verlicht een boog aan den horizon van het N. N. O. tot het N. W. t. N. $^1/_4$ N. in de rigting van den ingang van *Stornoway*, en een boog van nagenoeg Z. W. $^3/_4$ Z. tot O. Z. O. in de rigting van den ingang tot de haven; de tusschen gelegen bogen van den horizon zijn verduisterd.

Voornoemd bestuur maakt wijders bekend, dat op een rif, hetwelk zich van *Arnish-Point* uitstrekt, een baken is opgesteld geworden, op een afstand van 200 Yards van den vuurtoren, op welk baken een lichtstraal zal worden geworpen, van het licht des vuurtorens, waardoor van den top van het baken een schijnbaar en wedergekaatst licht van gering vermogen, in gunstige weêrsomstandigheid, zal zigtbaar zijn, voor de schepen welke de baai inkomen.

's Gravenhage, den 10den December 1852.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van Belanghebbenden, dat de *roode ton ter reede van Vlissingen*, wegens bevondene meerdere diepte daar ter plaatse niet meer noodig zijnde, is weggenomen.

's Gravenhage, den 2den December 1852.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine, door tusschenkomst van den Minister van Buitenlandsche Zaken ontvangen hebbende eene mededeeling van het *Deensche Gezantschap*, wegens de oprigting, op de Westkust van *Jutland* en op het Eiland *Bornholm*, van Stations, alwaar de noodige toestellen tot redding van Schipbreukelingen voorhanden zijn, brengt ter kennis van de Zeevarenden dat, wanneer zij onverhoopt op de *Westkust van Jutland*, of op de kusten van het Eiland *Bornholm*, mogten schipbreuk lijden, en geene andere Reddingsmiddelen kunnen worden aangewend, hun alsdan van den Wal, door middel van vuurpijlen, eene Lijn van 9 draad zal toegeworpen worden. Bij het aan boord halen dier Lijn, zullen de schipbreukelingen er op gestoken vinden eene zware Paardelijn van $3^1/_2$ duim, op welker einde een Blok gestropt is, met eenen dunnen Looper er ingeschoren.

De beide parten van dien Looper zijn gestoken op een Reddingsstoel, die, door middel van eenen Ring, langs de Paardelijn heen en weder kan bewogen worden.

De Equipagie moet indachtig zijn, de Paardelijn, aan boord, zoo hoog mogelijk in het Tuig vast te maken, om daardoor den Reddingsstoel zooveel doenlijk vrij van de Branding te houden. Door den Reddingsstoel, langs de Paardelijn te doen bewegen, kan er zoo doende, met behulp van menschen op den wal, eene gemeenschap tusschen het wrak en den wal worden daargesteld.

De bedoelde Stations zijn daargesteld: op de WESTKUST VAN JUTLAND: te *Skagen*, *Kandestederne*, *Hirtshals*, *Lönstrup*, *Lökken*, *Blokhusene*, *Hanstedholm*, *Nordre-Vornpöre*, *Slyvholm*, *Taskjoer*, *Sönder-Lyngvüg*, *Blaavanishuk*, *Slettestrand*, *Lildstrand*, *Klitmöller*, *Vester-agger*, *Stryboe Rön*, *Vadersöe-klit*, *Bjerregaard* en *Hennestrand*;

op het EILAND BORNHOLM: te *Snogeboek*, *Rönne-Allinge*, *Gudhjem Sannike* en *Agger-canal*.

's Gravenhage, den 12den October 1852.

De Minister van Marine,
J. ENSLIE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt door deze ter openbare kennis, dat de vaartuigen der vaste Loodsdienst, met aanvang van den 15*den December aanstaande*, tot onderscheidingsteeken bij nacht en wel van Zons-ondergang tot Zons-opgang zullen voeren een *toplicht*, wit van kleur, met smalle strooken rood afwisselende, en voorts om het uur van dek zullen vertoonen een wit licht, bij wijze van *flambouw*.

Op vreemde reeden of stroomen, zullen de Loodsvaartuigen zich regelen naar hetgeen aldaar ten aanzien van het voeren of vertoonen van lichten is bepaald.

's Gravenhage, den 26sten November 1852.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

MINISTERIE VAN OORLOG.

*** De Minister van Oorlog
Brengt ter kennis van de Belanghebbenden, dat, op Maandag den

7den Februarij aanstaande, door de Hoofdadministratien van de hierna vermelde Corpsen, alsmede door den Kommandant van het Corps Jagers te Paard, in derzelver Garnizoensplaatsen, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Oorlog, zal worden overgegaan tot de publieke Aanbesteding der Leverantie van Remontpaarden, in 1853 benoodigd, waarvan het getal voor ieder van die Corpsen is bepaald als volgt, te weten:

voor het 1ste Regement Dragonders te Maastricht op 60 Paarden (aldaar te leveren, en waartoe, in 3 loten of partijen, ieder van 20 Paarden, moet worden ingeschreven);

voor het 2de Regement Dragonders te 's Gravenhage, op 60 Paarden (aldaar te leveren, en waartoe, in 3 loten of partijen, mede van 20 Paarden, moet worden ingeschreven);

voor het 3de Regement Dragonders te Haarlem, op 60 Paarden (aldaar te leveren, en waartoe, in 3 loten of partijen, mede van 20 Paarden, moet worden ingeschreven);

voor het 4de Regement te Deventer, op 60 Paarden (aldaar te leveren, en waartoe, in 3 loten of partijen, mede van 20 Paarden, moet worden ingeschreven);

voor het Regement Veld-Artillerie te Utrecht, op 150 Paarden (aldaar te leveren, en waartoe, in 6 loten of partijen, ieder van 25 Paarden, moet worden ingeschreven);

voor het Regement Rijdende Artillerie te Leyden op 26 Paarden (aldaar te leveren, en waartoe in 2 loten of partijen, ieder van 13 Paarden, moet worden ingeschreven); en

voor het Corps Jagers te Paard te Tilburg, op 50 Paarden (aldaar te leveren, en waartoe, in 2 loten of partijen, ieder van 25 Paarden, moet worden ingeschreven);

Noodigt mitsdien allen, die daarin gading mogten hebben, om naar gemelde leverantie in te schrijven, hen tevens verwittigende, dat de Voorwaarden op welke de Aanbesteding zal worden gedaan, van den 10den Januarij aanstaande ter lezing zullen liggen in de Bureaux van de Heeren Commissarissen des Konings in de verschillende Provincien, (met uitzondering van die van Zuidholland), mitsgaders in die van de Kwartiermeesters bij de in het hoofd dezes genoemde Corpsen en eindelijk bij het Ministerie van Oorlog te 's Gravenhage.

Strekkende voorts tot informatie van de gegadigden:

1°. dat de Inschrijving moet geschieden bij loten of partijen zoo als reeds hiervoren opgegeven en bij de Voorwaarden van Aanbesteding bepaald is, doch dat door de gegadigden niettemin bij één en hetzelfde biljet voor meer dan ééne partij zal kunnen worden ingeschreven;

2°. dat de Inschrijvingsbiljetten, welke op gezegeld papier moeten zijn geschreven, naauwkeurig en duidelijk het volgende zullen moeten bevatten, te weten:

a. den naam van het Corps waarvoor de inschrijving geschiedt;

b. het getal Paarden, waarvan de leverantie wordt aangeboden (bij partijen zoo als die zijn opgegeven);

c. den prijs per Paard, zoowel in letters als in cijfers; en

d. de namen, voornamen en woonplaatsen van den inschrijver en van ieder zijner beide borgen; terwijl die biljetten door allen eigenhandig zullen moeten worden onderteekend;

3°. dat de gemelde biljetten, behoorlijk gecachetteerd, en met het opschrift:

Aan de Hoofdadministratie van het
1ste Regement Dragonders,
2de " "
3de " "
4de " "
Regement Veld-Artillerie,
" Rijdende Artillerie,
of aan den Kommandant van het corps Jagers te Paard.
(Inschrijving voor de leverantie van Remontpaarden)

voorzien, vóór of uiterlijk des middags ten twaalf ure van den dag der Aanbesteding op het Bureau van de Kwartiermeesters bij meergenoemde Corpsen, in de respective Garnizoensplaatsen, bezorgd, en in de daartoe voorhanden bus gestoken moeten worden, na welk tijdstip geene inschrijvingen meer zullen worden aangenomen;

4°. dat bij ieder biljet door den inschrijver een certificaat van de Regering zijner woonplaats zal moeten worden overgelegd, houdende dat hij genoegzaam bemiddeld is om deze leverantie te volbrengen, mitsgaders van de besturen der woonplaatsen van de borgen (die beiden binnen het Koningrijk der Nederlanden woonachtig moeten zijn, en hun vast verblijf daarin houden), waaruit het moet blijken, dat zij voldoende gegoed zijn om als zoodanig te worden aangenomen; alle welke certificaten behoorlijk zullen moeten zijn geregistreerd; en

5°. dat zoodanige biljetten, welke niet aan de hiervoren omschreven vereischten voldoen, of die eenige bijzondere bepalingen bevatten, welke van de Voorwaarden mogten afwijken, of waarbij de bewijzen van gegoedheid, in voege voorschreven ingerigt, niet mogten zijn overgelegd, buiten aanmerking gehouden en als niet ingekomen beschouwd zullen worden; terwijl het Ministerie van Oorlog zich het regt voorbehoudt, om de Leverantie niet te gunnen, ingeval hetzelve mogt oordeelen, dat de prijzen in het algemeen, of in verhouding tot die waarvoor ten behoeve van andere corpsen is ingeschreven, te hoog waren gesteld, of wel, wanneer er redenen mogten bestaan om de minste Inschrijvers of hunne borgen tot de rigtige uitvoering der Leverantie ongeschikt te achten.

's Gravenhage, den 30sten December 1852.

Bon. FORSTNER VAN DAMBENOY.

OPENBARE AANBESTEDING.

Provincie *Noordholland.*

Op Woensdag den 12den Januarij 1853, des namiddags ten twee ure, zal aan het Locaal van het Provinciaal Bestuur van Noordholland, t, Haarlem, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in die Provincie, of, bij verhindering van dezen, door een der leden van Gedeputeerde Staten, in tegenwoordigheid van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 9de District, in het openbaar, bij enkele inschrijving, volgens art. 8 van het Bestek worden Aanbesteed:

Het maken, leveren, transporteren, plaatsen en verbinden van de benoodigde IJzeren Toestellen ten behoeve der Verwarming door middel van Stoom, van de Localen aan de Vrouwenzijde, binnen het Geneeskundig Krankzinnigen-Gesticht *Meerenberg*, onder de Gemeente Bloemendaal.

Het Bestek, waarnaar de Aanbesteding van dit Werk zal plaats hebben, zal, behalve aan het Gesticht *Meerenberg* (alwaar van de betrekkelijke teekeningen inzage kan genomen worden), ook nog ter lezing liggen aan de Localen van de Provinciale Besturen van Noordholland, Zuidholland, Utrecht en Gelderland, en aan het Bureau van Buitenlandsche Paspoorten, op den Dam te Amsterdam.

Nadere Informatien zijn inmiddels te verkrijgen bij den Heer van der Linden, Hoofdbeambte, belast met het opzigt van de Gebouwen en Gronden van *Meerenberg*, wonende aldaar.

PLAATSELIJKE BESTUREN.

AANBESTEDING.

Burgemeester en Wethouders van Dordrecht brengen bij deze ter kennisse der belanghebbenden, dat op Maandag den 17den Januarij aanstaande, des middags ten twaalf ure, ten Raadhuize der Gemeente zal plaats hebben de Aanbesteding:

Van het Bouwen van eenen Steenen Watermolen en het daarstellen van eenen Boezem en Boezemkade in den zoogenaamden Stads-Polder bij het Visschertje, benevens de Leverantie van het daarvoor noodige Materieel.

Het Bestek en de Voorwaarden van Aanbesteding, welke, tegen betaling van één gulden, ter Secretarie der Gemeente verkrijgbaar zullen zijn, zullen daar ter plaatse van aanstaanden Maandag den 3den Januarij af, tot den dag der Aanbesteding, van des voormiddags ten tien ure tot des namiddags ten vier ure, alsmede ten huize van den Opziger van de Landerijen der Gemeente W. van Wijngaarden, in de Lijnbaan, en van den Gemeente-Architect den heer G. N. Itz, op de Voorstraat aan den hoek der Nieuwkerkstraat, ter inzage van de gegadigden liggen, waar de vereischte inlichtingen te bekomen zijn, terwijl bij laatstgemelden alsdan tevens van de teekening van het aan te besteden werk door de belanghebbenden inzage kan genomen worden.

De Plaatselijke Aanwijzing in den Polder, door W. van Wijngaarden te doen, zal geschieden op Vrijdag den 14den Januarij aanstaande, des voormiddags van 9 tot 12 ure.

Dordrecht, den 31sten December 1852.

Burgemeester en Wethouders van Dordrecht,
J. S. LOTSIJ.
De Secretaris,
P. VAN DEN BRANDELER.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te Arnhem, dd. 30 December 1852, is *Derk Jan Allend*, gedomicilieerd te Brummen, thans verpleegd wordende in het Gesticht van Krankzinnigen te Zutphen, ter zake van Krankzinnigheid, onder Curatele gesteld.

[Kosteloos.] *Mr.* H. J. KRONENBERG, *Procureur.*

*** Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank 1ste Kamer te Amsterdam dd. 28 December 1852, is *Johan Udo Comerell*, zonder beroep, wonende ten huize van zijnen Broeder *J. T. Comerell*, op den Nieuwendijk bij den Dam, op zijn eigen verzoek, wegens Zwakheid van Geestvermogens onder Curatele gesteld.

Geschiedende hiervan aankondiging ingevolge Artt. 498 en 499 Burgerlijk Wetboek.

De Officier van Justitie te Amsterdam,
F. W. KARSSOOM, *Subst.*

*** Bij Acte, verleden voor den Kantonregter te Gorinchem, dd. 27 December 1852, behoorlijk geregistreerd, heeft *Adriana Sterrenberg*, Weduwe van *Adriaan Vlot*, zonder beroep, wonende te Hardinxveld, aan haren Zoon *Pieter Vlot*, oud 21 jaren, mede aldaar woonachtig, Handligting verleend, hem toekennende de bevoegdheid tot de geheele Ontvangst, de Uitgave van en de beschikking over zijne Inkomsten en verder tot het Drijven van Nering en Handel in Riet en Houtmaterialen en alle daartoe betrekkelijke geldopnemingen te doen.

De Griffier van het Kantongeregt,
Mr. PH. DE JONG.

EXTRACT.

Bij Acte, verleden voor Mr. *E. van Eerde*, Notaris te Groningen, en getuigen, den 15den December, 1852, behoorlijk geregistreerd, hebben de Ondergeteekenden verklaard dat de Vennootschap, tusschen hen bestaande tot het drijven van een Commissie-Handel ter Verkoop van Granen, Agentschappen, enz., onder de Firma *Roelfsema & Scheepers*, Commissionairs, wonende te Groningen, op den 31sten December 1852 zal zijn Ontbonden, en dat de liquidatie aan den Contractant *P. R. Roelfsema* is opgedragen.

P. R. ROELFSEMA.
J. J. SCHEEPERS.

*** Blijkens onderhandsche Acte, den 30sten December 1852 te Alkmaar geteekend en geregistreerd, is, te rekenen sedert dat tijdstip, geëindigd en ontbonden de tusschen de Heeren *Cornelis Adrianus Kuller*, Rijksveearts, wonende te Beverwijk, *Cornelis Antonie Wilhelm von Hoorn*, Rijksveearts, wonende te Alkmaar, en *Jan Helling van den Berg*, koopman, wonende mede te Alkmaar, onder de Firma van *J. Helling van den Berg en Compagnie*, bestaan hebbende en te Alkmaar gevestigd geweest zijnde Vennootschap, ten doel hebbende de oprigting en uitoefening eener fabriek van Berg- en Mineraalblaauw en den handel daartoe betrekkelijk, en de genoemde Heer *van Hoorn* belast met de geheele en definitive vereffening derzelve Vennootschap.

Geschiedende deze bekendmaking volgens art. 31 van het Wetboek van Koophandel.

Bekendmaking, ingevolge artikelen 30 en 31 van het Wetboek van Koophandel.

Bij Notariele Acte, den 31sten December 1852 te Rotterdam verleden, hebben de ondergeteekenden, *Jacobus Casparus Eck*, *Gerardus Eck* Jr. en *Jan Rudolf Eck*, allen wonende te Rotterdam, verklaard met den 31sten December 1852 te ontbinden de tusschen hen bestaan hebbende Vennootschap onder de firma van *Johs. Eck & Zoon*, gevestigd te Rotterdam, tot het drijven van Commissiehandel in Effecten en hetgeen daarmede in verband staat. Zullende de voorschreven zaken worden voortgezet door de twee eerst-ondergeteekenden, onder dezelfde firma van *Johs. Eck & Zoon*; echter buiten verantwoordelijkheid van den laatst-ondergeteekende.

J. C. ECK.
GERARDUS ECK JR.
J. R. ECK.

*** Ter voldoening aan het bepaalde bij Art. 30 van het Wetboek van Koophandel dient, dat de Ondergeteekende *Hermanus Koops Smit*, Apothekers-Affaire uitgeoefend hebbende te Amsterdam, op den Nieuwendijk bij de Vrouwensteeg aan den mede-Ondergeteekende *Carl Wilhelm Sprenger*, thans ter plaatse voormeld Apothekers-Affaire uitoefende, het regt heeft gegeven, om van af den 1sten Januarij 1853, van zijnen naam gebruik te maken, en alzoo de Firma *Smit en Sprenger* te voeren en te teekenen, echter alleen tot uitoefening van de Apothekers-Affaire, zoo als die tot heden is gedreven en wel zoolang dezelve door den ondergeteekenden *Carl Wilhelm Sprenger* uitgeoefend zal worden, en tot geene andere zaken en zulks geheel voor zijne particuliere rekening en zonder dat de ondergeteekende *Hermanus Koops Smit* te dier zake eenigzins aansprakelijk of verantwoordelijk zal zijn of geacht kunnen worden; alles volgens Acte den 18den December 1852 ten overstaan van den Notaris *van Zijp* en getuigen te Amsterdam verleden.

H. K. Smit.
C. W. Sprenger.

*** Bij Acte den 25sten November 1852 voor den Notaris *J. J. C. Biesman Simons*, te Amsterdam gepasseerd, is tusschen de Ondergeteekende *Felix Andries Vriese* en *Jan Kuijper van Harpen*, beiden zonder beroep en wonende te Amsterdam, aangegaan eene Vennootschap tot het drijven van eenen reëlen handel, zoowel in commissie als voor eigene rekening te Amsterdam, onder de Firma van *Vriese en Kuijper van Harpen*, waarvan ieder de teekening zal hebben, doch niet anders dan tot de zaken die het onmiddellijk onderwerp der Vennootschap uitmaken; zijnde deze Vennootschap, die eenen aanvang neemt op den 1sten Januarij 1853, aangegaan voor den tijd van vijf achtereenvolgende jaren, met stilzwijgende continuatie van jaar tot jaar zoo lang de Vennootschap niet zes maanden te voren zal zijn opgezegd.

F. A. Vriese.
J. Kuijper van Harpen.

*** De Ondergeteekende zijnen Boekhandel, zoo als die tot heden toe gedreven werd, in zijn geheel overgedaan hebbende aan de Heeren *G. M. van Gelder* en *B. van Dijk*, alhier, heeft de eer dit langs dezen weg belanghebbenden bekend te maken, zullende de zaken door bovengemelde Heeren van af 1° Januarij 1853, voor hunne rekening worden voortgezet, onder de Firma van *L. van Bakkenes en Comp.*

De Liquidatie zijner zaken loopende tot 31sten December 1852, zal door hem zelven geschieden.

Amsterdam, den 1sten Januarij 1853.

L. van Bakkenes.

*** Bij Onderhandsch Contract van den 27sten December 1852, is tusschen *Gerardus Martinus van Gelder* en *Barend van Dijk*, beiden wonende te Amsterdam, aangegaan eene Vennootschap tot het drijven van den Hollandschen en Franschen Boek-, Papier- en Commissiehandel, overgenomen in zijn geheel van den Heer *L. van Bakkenes* te Amsterdam en zullende dien voortzetten, onder de Firma van *L. van Bakkenes & C°.* Deze Vennootschap, beginnende den 1sten Januarij 1853, is aangegaan voor den tijd van een jaar, met stilzwijgende continuatie van jaar tot jaar, tot zoolang door een der Vennooten, zes maanden te voren de Vennootschap zal zijn opgezegd. De Firma, welke door beide Vennooten geteekend zal worden, is uitsluitend geldend voor die zaken welke onmiddellijk op dien Handel betrekking hebben.

*** Bij Acte, den 30sten December 1852, voor den Notaris *J. J. C. Biesman Simons*, te Amsterdam gepasseerd, is tusschen de Ondergeteekenden, *Jan Lourens de Bank Langenhorst*, en *Adrianus Johannes Langenhorst*, beiden zonder beroep, en wonende te Amsterdam, aangegaan eene Vennootschap tot het drijven, te Amsterdam, van eenen Commissie-Handel in Publieke Fondsen en Effecten, en het sluiten van beleeningen en prolongatien op Effecten voor rekening van derde personen, onder de Firma van *Gebroeders Langenhorst*, waarvan ieder de teekening zal hebben, doch niet anders dan tot de zaken, die het onmiddellijk onderwerp der Vennootschap uitmaken, zijnde deze Vennootschap, die eenen aanvang neemt op den 1sten Januarij 1853, aangegaan voor den tijd van vier achtereenvolgende jaren, met stilzwijgende continuatie van jaar tot jaar, zoolang de Vennootschap niet zes maanden te voren zal zijn opgezegd.

J. L. de Bank Langenhorst.
A. J. Langenhorst.

*** Bij Acte, den 29sten December 1852, voor den Notaris *J. J. C. Biesman Simons*, te Amsterdam gepasseerd, is tusschen de ondergeteekenden *Charles Marie Felix van Rossum*, *Joannes Petrus van Rossum* Jr., beiden zonder beroep, en *Philipp Altess*, Commissionair, allen wonende te Amsterdam, aangegaan eene Vennootschap tot het drijven van eenen reëlen handel zoowel in commissie als voor eigen rekening te Amsterdam, onder de Firma van *C. en J. van Rossum en Cie.*, waarvan ieder de teekening zal hebben, doch niet anders dan tot de zaken die het onmiddellijk onderwerp der Vennootschap uitmaken, zijnde deze Vennootschap; die eenen aanvang neemt op den 1sten Januarij 1853, aangegaan voor eenen onbepaalden tijd, gedurende het leven der Vennooten, des echter dat ieder hunner het regt zal hebben, zich met het einde van elk jaar daaraan te onttrekken, mits van dit zijn voornemen zes maanden te voren aan zijne Mede-Vennooten schriftelijk kennis gevende.

C. M. F. van Rossum.
J. P. van Rossum *Jr.*
Ph. Altess.

*** Bij Acte, den 28sten December 1852 te Amsterdam onder de hand geteekend, geregistreerd, is tusschen *Theodorus Peppink* en *Petrus van Leeuwen*, beiden Timmerlieden en Molenmakers, wonende buiten de Raambarrière der stad Amsterdam, eene Vennootschap aangegaan ter uitoefening voor gemeenschappelijke Rekening van de Timmermans- en Molenmakers-Affaire door wijlen hunnen Vader en Behuwdvader *H. van Leeuwen* bij zijn leven gedreven op den Buiten-Singel bij de Raambarrière op den hoek van het Lange Bleekerspad; en zulks onder de Firma van *H. van Leeuwen*, tot het gebruik maken van welken naam zij bij gezegde Acte door de gezamenlijke erven van denzelven *H. van Leeuwen* zijn gemagtigd geworden.

Terwijl alverder is bepaald: dat gezegde Firma door ieder der Vennooten geteekend zal mogen worden: edoch alleen tot zaken het Timmermans- en Molenmakers-vak betreffende en geenszins tot het opnemen van gelden of andere schadelijke handelingen; en eindelijk dat deze Vennootschap, welke een aanvang neemt den 1sten Januarij 1853, zal voortduren tot drie maanden na schriftelijke opzegging door een der Vennooten gedaan, des echter dat geene ontbinding dan met wederzijdsch goedvinden voor den 1sten Januarij 1863 zal mogen plaats hebben.

*** Bij Acte, den 28sten December 1852, ten overstaan van den Notaris *Justus Everhard Clausing* in tegenwoordigheid van getuigen te Amsterdam gepasseerd, geregistreerd, is tusschen de heeren *Maurits Constantijn Lapidoth* en *Joannns van Oosterwijk van Baak*, beiden Commissionairs in Assurantien, en wonende te Amsterdam, eene Vennootschap aangegaan, ten doel hebbende de uitoefening voor gemeenschappelijke rekening van eenen Commissie-Handel in Assurantien en zulks gedurende eenen onbepaalden tijd, onder de Firma *Lapidoth en van Oosterwijk van Baak*; welke Firma door ieder der Vennooten zal mogen worden geteekend, edoch alleen in en tot zaken het vak der Vennootschap betreffende, en geenszins tot eenige handelingen daarbuiten liggende.

*** Bij Notariele Acte, te Rotterdam gepasseerd, is bepaald, dat de tusschen de Ondergeteekenden *Cornelis de Ruijter* en *Balthazar Constantijn Diederik Hanegraaff*, Commissionairs in Effecten te Rotterdam, als beheerende en werkende Vennooten en eene derde als Commanditaire Vennoot alhier ter Stede bestaande Vennootschap, ten doel hebbende: den Commissie-Handel in Publieke Fondsen onder de Firma van *S. van der Crab & C°.*, met den 31sten December 1852 zal zijn Ontbonden; en dat de Ondergeteekenden te zamen zullen belast zijn met de vereffening der alsdan nog loopende zaken.

Geschiedende deze Bekendmaking ingevolge Art. 31 van het Wetboek van Koophandel.

C. de Ruijter.
B. C. D. Hanegraaff.

*** Bij Notariele Acte, te Rotterdam gepasseerd, is tusschen den Ondergeteekende, *Cornelis de Ruijter*, Commissionair in Effecten, wonende te Rotterdam, als beheerend en werkend Vennoot en eenen anderen Vennoot bij wijze van Geldschieting, aangegaan eene Vennootschap, tot den Commissie-Handel in publieke Effecten en Fondsen, en al hetgeen daartoe behoort, onder de Firma van *S. van der Crab & C°.*, waarvan de Ondergeteekende alleen de teekening zal hebben, zonder die echter tot het teekenen van promessen te mogen bezigen.

De Vennootschap is aangegaan voor 5 Jaren, aanvang nemende den 1sten Janarij 1853, om te eindigen den 31sten December 1857, indien vóór of op den 30sten September 1857 door een der Vennooten opzegging mogt worden gedaan, bij gebreke van welke opzegging de Vennootschap gerekend wordt voor één jaar te zijn verlengd en zulks telkens van jaar tot jaar, tot dat zoodanige opzegging, vóór den 30sten September van het jaar waarin een der Vennooten het einde mogt verlangen, zal hebben plaats gehad.

Geschiedende deze bekendmaking ingevolge Artikel 28 van het Wetboek van Koophandel.

C. de Ruijter.

*** Bij Acte, op den 29sten December 1852 te Leyden onder de hand geteekend en aldaar geregistreerd, is tusschen de Ondergeteekenden, *Helena Adriana Veltman*, Weduwe *Joannes Harrius de Swaan*, zonder beroep, en *Petrus Draijer*, Droogist, beiden wonende te Leyden, overeengekomen, om de door hen, bij behoorlijk geregistreerde onderhandsche Acte van den 27sten November 1828, opgerigte Vennootschap en Commandite, onder de Firma van *P. Draijer en C°.*, ten doel gehad hebbende den Handel in Droogerijen, Chemicalien en Verwwaren, met den 31sten December 1852 te doen eindigen, met bepaling dat de Tweede-Ondergeteekende belast zal zijn met de Liquidatie der ontbonden Firma.

H. A. Veltman, *Wed.* J. H. de Swaan.
P. Draijer.

*** Bij Acte, op 29, December 1852, ten overstaan van den te Haarlem residerenden Notaris Mr. *H. A. F. D. van Meeuwen* verleden en geregistreerd, is tusschen Mevrouw *Helena Maria Bijvoet*, Weduwe den Heer *Georgius Joannes Reekers*, uitoefenende de Azijnmakerij onder de Firma van *L. Reekers en Compagnie*, en den Heer *Gerardus Josephus van Dieren Bijvoet*, zonder beroep, beiden wonende te Haarlem, aangegaan eene Vennootschap, om voor gezamenlijke Rekening uit te oefenen de Azijnmakerij en te drijven den daaraan verbonden Handel, onder de Firma van *L. Reekers en Compagnie*, welke zal zijn gevestigd te Haarlem, en waarvan beide Vennooten de Teekening zullen hebben voor handelingen de Vennootschap betreffende, en zulks voor eenen onbepaalden tijd, aanvangende primo Januarij 1853.

*** Bij Notariele Acte op den 30sten December 1852 te Rotterdam gepasseerd, is tusschen de Ondergeteekenden, *Rein Terpstra*, Koopman, wonende te Rotterdam, en *George Johannes Schick*, particulier, wonende te 's Gravenhage, aangegaan eene Vennootschap voor den Handel in Tabak, en daaraan verwante artikelen te Rotterdam, onder de Firma van *Terpstra en Schick*, welke door beiden zal worden geteekend, doch alleen voor zaken de Vennootschap direct betreffende, en nimmer zal mogen worden gebezigd tot het opnemen van gelden, teekenen van Borgtogten en dergelijke, als waartoe, om voor de Vennootschap verbindende te zijn, de privé Handteekening van beide Ondergeteekenden zal worden vereischt. Deze Vennootschap is aangegaan voor den tijd van vijf jaren, aanvangende 1 Januarij 1853 en eindigende 31 December 1857, mits één jaar bevorens door een der Vennooten schriftelijk opgezegd zijnde; zullende die anders gerekend worden voor vijf jaren te zijn verlengd, en vervolgens telkens voor vijf jaren, zoolang niet een jaar voor het eindigen van het vijfjarig tijdvak schriftelijke opzegging zal zijn gedaan.

Geschiedende hiervan aankondiging, ter voldoening aan Art. 28 van het Wetboek van Koophandel.

R. Terpstra.
G. J. Schick.

*** De Vennootschap onder de Firma *Herklots & van Wijck*, Expediteurs alhier, is met onderling goedvinden op heden Gedissolveerd, zullende de Vereffening der nog loopende zaken op de handteekening dier Firma » in Liquidatie" door den tweeden-genoemde plaats hebben.

Rotterdam, 1 Januarij 1853.

PRIJS-COURANT,

opgemaakt en uitgegeven den 27sten December 1852.

op last van Zijne Excellentie den Heer Minister van Finantien, door de beëedigde Makelaars G. A. van der Voort, A. Craandij[k], P. J. A. Sundorff, T. J. B. Westerwoudt, P. E. H. Praetorius, J. H. Roelofsz, D. Reul Koopman, G. van der Weijden J[r]., L. H. Weetj[e] en den Gedelegeerde L. Huijsinga Jr., ter voldoening aan het bepaalde bij art. 11 lit. D der wet van den 27sten December 1817, [e] voor zooverre de Buitenlandsche Effecten aangaat, naar aanleiding van art. 28 der wet van den 31sten Mei 1824, tot regeling der waard[e] van effecten, actien en renten, behoorende tot nalatenschappen, waarvan het regt van successie verschuldigd is.

NB. Van de Effecten, achter welke in de kolom van den interest niets ingevuld is, wordt op de memorie van aangeving geen interest gebragt, aangezien de te goed zijnde dividenden onder de getaxeerde waarde begrepen zijn, uitgezonderd de actien der *Nederlandsche Bank* en d[e] aandeelen in de *Nederlandsche Handel-maatschappij*, waarbij, ofschoon onbepaalde dividenden gevende, in den handel *eene rente* berekend word[t].

VERSCHILLENDE SOORTEN DER EFFECTEN.	Int. pct.	WAARDE.	
BINNENLANDSCHE EFFECTEN.			
Inschrijving en Certificaten Werk. Schuld.	2 1/2	66 1/4	pct.
Dito en dito	3	79	»
Dito en dito	4	97	»
Oblig. ten laste der O. I. bezitt.	4	97	»
Schuldbekentenissen Amortisatie-Syndicaat	3 1/2	95 3/4	»
STAD AMSTERDAM.			
Schuldbekentenissen 1829	5	106	»
Losrenten 1845.	4	100 1/2	»
STAD MIDDELBURG.			
Obligatien, genegotieerd à 3 pct.	1/2	11 1/2	»
Kansbiljetten	. .	9 1/2	»
PARTICULIERE BINNENLANDSCHE NEGOTIATIEN.			
Actien in de Nederl. Bank (rente 4 pCt. sedert 1 April)	. .	123	»
Aandeelen in de Nederlandsche Handel-maatschappij (rente 4 1/2 pCt. sedert 1 Julij)	. .	120	»
Dito Amsterdamsch Entrepôtdok	4 1/2	101	»
Aand. Holl.-IJzeren-Spoorwegm.	. .	82	»
Leening, dito A°. 1844 en 1847.	4 1/2	100 1/4	»
Obligatien Rhijn-spoorweg	4 1/2	102 1/2	»
Dito Haarlemmer-meer.	5	103	»
Dito dito	4 1/2	101	»
Dito dito	4	99	»
Dito in de Maatschappij van Weldadigheid, bij de Lanoy en Z.	4	89 3/4	»
Aandeelen in de gecedeerde Oostfriesche Domeinen.	. .	f 640.00	
Dito Concordia res parvae crescunt bij Ketwich en Voombergh.	. .	78	pct.
Aandeelen in assurantie-compagnien, bij Heemskerk en van den Broeke.	. .	339	»
Spengler en de Waal.	. .	197	»
ten Sande en Jarman.	. .	241	»
Croese en Blancke.	. .	253	»
Lankhorst en Ravesteijn	. .	150	»
J. Zuijderhoff en A. van de Poll	. .	137	»
A. C. Bouman	. .	158	»
J. H. Lugt en H. Salm.	. .	139	»
A. van Bosse	. .	160	»
Dito Societeit van Levensverzekeringen, bij P. Langerhuizen, opgerigt A°. 1807	4	160	»
BUITENLANDSCHE EFFECTEN.			
ENGELAND.			
Het divid. vervalt			
Actien in de O. I. Comp. Jan. en Julij	. .	275	»
Dito Bank. April en Oct.	. .	223	»
Gered. 3 pcts. annuit. April en Oct.	. .	101	»
Geconsolid. 3 pcts dito. Jan. en Julij	. .	100 1/4	exdiv.
Wisselkoers op 2 maanden.	. .	f 11.75	
RUSLAND.			
Obligatien bij Hope en Comp. neg. 1798 en 1816	5	109 1/2	pct.
Dito bij dito, 1828 en 1829	5	107 1/2	»
1) Inschrijving op het Grootboek in assignaten	6	72	»
1) Certificaten van dito, diverse administratie-kant. te Amsterdam.	6	72 1/2	»
1) (Den roebel te rekenen op één gulden.)			
2) Inschrijvingen en cert. in zilver	6	123	»
2) Dito en certificaten dito A°. 1831 en 1833	5	97 1/2	»
2) Certificaten van dito, administratie Hamburg A°. 1820.	5	104	»

VERSCHILLENDE SOORTEN DER EFFECTEN.	Int. pct.	WAARDE.	
RUSLAND. (*Vervolg*).			
2) Certificaten van inschrijving, administratie Amsterdam	5	104	pct.
2) Obligatien van dito, te Londen.	5	108 1/2	»
9) Dito dito dito	4 1/2	102	»
2) Inschrijving en certificaten van dito bij Hope en Co. c. s.	4	93	»
2) Dito bij Stieglitz en Co.	4	92 1/2	»
2) Poolsche Schatkist-Oblig. Neg. 29 Febr. 1844.	4	87	»
2) (Den roebel te rekenen op twee gulden.)			
Aand. Polen, 1829, van fl. 300	. .	f 280.00	
Dito dito, 1835, van fl. 500.	. .	- 165.00	
OOSTENRIJK.			
Obligatien op de Weener Bank, genegotieerd bij Goll en Comp.	5	86 3/4	pct.
Dito, bij idem.	4 1/2	72	»
Dito, bij idem.	4	70	»
Dito, supplementaire letter G en O.	4	67	»
Dito, bij Osy en Zoon	5	85	»
Dito, bij idem	4 1/2	71	»
Dito, bij idem	4	68 1/2	»
Certificaten van Originele Weener obligatien, bij Goll en Comp.	2 1/2	47	»
3) Obligatien, Weener metalliek.	5	80 1/2	»
3) Dito	4 1/2	70 1/2	»
3) Dito	4	62 1/2	»
3) Dito	3	47 1/2	»
3) Dito	2 1/2	41 1/2	»
3) Dito	1	16	»
3) Dito rente betaalb. te Amsterd. en idem lit. B	5	93	
3) (Den Weener florijn te rekenen op f 1.25 Ned. Courant.)			
Aandeelen in de Oostenrijksche Bank te Weenen.	3	f 1385.00	
Dito neg. 25 millioen groot Weener flor. 500.	. .	- 1130.00	
Dito dito, W. fl. 250	. .	- 362.00	
FRANKRIJK.			
Inschrijving en certificaten.	4 1/2	98 1/2	pct.
Inschrijving en certificaten.	3	77 1/4	»
Actien in de Fransche Bank en Certificaten van dito	. .	f 1340.00	
(Den frank te rekenen op 50 cents.)			
BELGIE.			
4) Oblig. Negotiatie 1838.	3	72	pct.
4) Dito, 1836	4	89	»
4) (Den frank te rekenen op 47 1/4 cents.)			
Dito losrenten. A°. 1840	5	98 1/2	»
(Het pond sterling gerekend op f 12.)			
5) Inschrijving en certificaten.	2 1/2	53 3/4	»
5) Obligatien.	4 1/2	93	»
5) (Den frank te rekenen op 50 cents.)			
PRUISSEN.			
Oblig. Negotiatie 1850 en 1851	4 1/2	101 1/2	
(Den Thaler te rekenen op f 1.80.)			
Aandeelen leening A°. 1832.	. .	f 262.00	
SPANJE.			
Oblig. van A°. 1841 te Londen	3	49 1/4	pct.
6) De 85 p. st. te rekenen op f 1000 Ned. cour.)			
7) Oblig. Binnenlandsche schuld.	3	43 1/2	»
7) Dito uitgest. dito 3 pct. thans.	1	23 3/4	»
7) Dito Amortisabele 2de klasse.	. .	5 7/8	»
7) (De piaster te rekenen op f 2.50 Ned. Court.)			
PORTUGAL.			
8) Obligatien A°. 1840 p. st. 100 5 pct. thans.	4	42 1/2 pct.	(A)
8) Dito A°. 1845 p. st. 100	4	38 3/4 »	(A)
8) (Het pond sterling te rekenen op f 12.)			
Dito, Binnenlandsche Schuld.	5	42	» (B)
(De 1000 M. Reis te rekenen op f 2900.)			
ITALIE.			
Certificaten Monte di Milano, bij S. en D. Saportas, c. s.	5	86	»
(De 1000 lires te rekenen op f 460 Ned. Court.)			

VERSCHILLENDE SOORTEN DER EFFECTEN.	Int. pct.	WAARDE.	
PAUSELIJKE STAAT.			
Obligatien genegotieerd te Parijs.	5	91	pct.
Geconverteerde, bij J. van Beeck Vollenhoven, c. s.	5	86	»
(De frank en de lire te rekenen op 50 cents.)			
SARDINIE.			
9) Obligatien te Londen, 1851.	5	94 1/4	»
NAPELS.			
Certificaten van 5 pcts geconsolideerde schuld, bij Lamaison en Bouwer.	5	98 3/4	»
(De lire te rekenen tegen 50 cents.)			
DENEMARKEN.			
Obligatien	4	95	
Dito	3 1/2	84	»
9) Dito genegotieerd te Londen.	3	81 1/2	»
Dito dito 1849 en 1850	5	104	»
AMERIKA.			
Obligatien neg. op de steden Washington, Alexandrie en Georgetown, bij D. Crommelin en Soonen	5	103 1/2	»
9) Obl. van de Citizens-bank in Louisiana A°. 1836 en 1837.	5	100 1/2	»
Obl. v. de bank te Philadelphia, bij Rothschild	. .	70 1/2	»
Idem idem bij Hope en Comp., n°. 1 à 5500	. .	71	»
Idem id. id., n°. 5501 à 10,000	. .	91	»
10) Vereenigde Staten. Cert. bij Hope en Comp., losbaar na 1867.	6	115	»
10) Pennsylvania cert. bij idem, losbaar na 1862	5	93	»
10) Cert. ten laste der Bank der Vereenigde Staten te Philadelphia, bij Hope en Co. annex divid. bewijzen.	. .	4 1/4	»
10) (De dollar te rekenen op f 2.50.)			
MEXICO.			
9) Oblig. genegotieerd te Londen, geconverteerde, A°. 1851	3	23 (C)	»
BRAZILIE.			
9) Oblig. genegotieerd te Londen bij Rothschild 1824. p. st. 100	5	99 3/4	»
9) Idem » 200	5	99 3/4	»
9) Dito dito bij J. L. Goldsmit, 1843 p. st. 100 en 200	5	100 1/2	»
9) Dito dito bij Samuel en Philips, 1839 p. st. 100 en 200	5	100 1/2	»
COLUMBIA.			
9) Obligatien, ex Venezuela en ex Grenada		4 1/8 (D)	»
VENEZUELA.			
9) Obligatien 6 pct. thans.	3 1/2	40 1/4 (E)	»
9) Uitgestelde schuld. thans.	1	16 1/2	»
NIEUW GRENADA.			
9) Obligatien 6 pct. thans.	2 1/4	21 1/2 (F)	»
9) Uitgestelde schuld	[illegible]	12 1/4	»
PERU.			
9) Obligatien, genegotieerd te Londen 6 pct. thans.	5 1/2	101 1/2	»
9) Uitgestelde schuld 3 pct., thans	1	62 1/2	»
9) (Het pond sterling te rekenen op f 12.)			

WISSELKOERSEN
ter Beurze van Amsterdam.

Parijs	Kort	*f* 56.56	per 40 Kr. v. 3 fr[.]
Hamburg	»	» 35.62 1/2	» 40 M. banco.
Weenen	6/w.	» 31.37 1/2	» 20 Rijksd. o[f] 30 flor.
Lissabon	3/m.	» 41.50	» 40 Crusados.
Napels	2 »	» 81.12 1/2	» 40 Duc. di re[gno] of 176 lires
Londen	Kort	» 11.80	» L. Sterling.
St. Petersburg	2/m.	» 1.86	» 1 Zilv. R.
Madrid	3 »	» 2.42	» Piast. van 20 Realen de Vellon

Amsterdam, dato als boven.

(*A*) *Onder den koopprijs begrepen* 4 *achterstallige Coupons.*
(*B*) » » » » 4 » *Coupons.*
(*C*) » » » » 1 » *Coupon.*

(*D*) 1*ste Leening met Coupons sedert* 1 *November* 1845;
2*de Leening sedert* 1 *Julij* 1845.
(*E*) *Onder den koopprijs begrepen* 11 *achterstallige Coupons.*
(*F*) » » » » 6 » »

VERBETERING. — In de *Prijs-courant* opgemaakt den 29sten November en geplaatst in de *Staats-courant* van den 2den December 1852, staan [d]e geconsolideerde 3 pcts. Annuiteiten ten laste van *Engeland*, van welke het dividend vervalt in Januarij en Julij, abusivel[ijk] genoteerd op 100 3/5 pct., in plaats van op 100 3/4 pct.

TE 'S GRAVENHAGE TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.